

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság politikai napilapja

Cikkeink utánnomását csak ferraris megjelölésével engedjük meg

Kéziratokat nem küldünk vissza, megőrzésükre nem vállalkozunk

Str. Baron L. Pop (vult Brassai ucca) 10. szám. Telefonszám: 947
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel

Egy egyszerű recept

Mindennap vagy harminc kérdésre kérnek választ az ellenzéki képviselők a kamarában

A kormány tagjai hol válaszolnak ezekre a kérdésekre, hol egyszerűen elengedik a fülük mellett.

Az attól függ, hogy kellemes, vagy kellemetlen dolog-e válaszolni az illető kérdésre.

Arra a kérdésre például, hogy miért nem fizetik ki a nyugdíjasokat és a tisztviselőket, egyetlen miniszter sem tartotta illendőnek, hogy valamit feleljen? Miért is válaszoltak volna?

Csak nem hirdethetik ki ország és világ előtt, hogy a kormány suba alatt moratóriumot adott önmagának? Hogy, ami neki jár azt kiméletlenül behajítja, amivel pedig ő tartozik, azt egyszerűen nem fizeti?

Egészen jó recept az ilyesmi egy nehéz körülmények közé került cég részére.

De csak próbálná utánozni ezt a metodust mondjuk egy falusi szatócs

Hamar magtanulná, hogy mit szabad és mit nem szabad...

Hogyan lesz Jorgából Nobel-díjas

Van Jorgának egy testi-lelki jóbarátja. Ugy hívják, hogy Hamangiu. Foglalkozására nézve semmitiszteletű bíró, de mellesleg igazságügyminiszter is. Jorga jóvoltából.

Hamangiu sokáig törte a fejét, hogyan szolgálja meg Jorgának ezt a szívességet.

Nem volt egészen könnyű dolog kitálatni valami értékes meglepetést.

Jorga ki van nevezve az ország és talán az egész világ legnagyobb tudósának, ő leghatalmasabb miniszterelnök, neki van a legszebb fekete szakáll, a Sorbonne diszktora, vagy negyvenhet tudós társaság valódi illetőleg tiszteletbeli elnöke és ki tudná pontosan számon tartani még az ő egyéb dicsőségét is?

Hamangiu fogta magát és irt egy levelet a Román Akadémiának. Hogy ajánlanák talán Jorgát a Nobel-díjra.

Majd bolond lesz az Akadémia nem eleget tenni ennek a kérésnek. Amikor Jorga nemcsak miniszterelnök, hanem közoktatásügyminiszter is és a zsebében az Akadémia egész büdzséje.

Persze, hogy ajánlani fogják és ha az Akadémia ajánlja esetleg meg is választják.

Lám, csak, ha az ember minisztert farag a legjobb barátjából. Jótett helyébe, jót vár.

Magkapja érte még a Nobel-díjat is.

Vissza a vadonba!

Ez az üvöltésnek is beillő kiáltás hangzik most fel szerte a világon, ahol fasiszta-kampókeresztes kalandorok politikai akciója a hatalomért verekszik. És meg lehetőségek sok helyen verekszik.

Am sehohol sem olyan közvetlen a veszély, mint Németországban, a zene és filozófia hazájában. Történelmileg, logikailag, lélekben az első pillantásra szinte érthetetlennek tűnik fel, hogy az elvont filozófia népe körében, Goethe centennáriumának előestéjén olyan komoly hatalommá tudta kinőni magát a hitlerizmus.

De csak az első pillantásra látszik ez érthetetlennek. Mélyebb pillantásra nagyon is érthetővé válik. A nagy kulturák jellemvonása, hogy éles, szinte áthidalhatatlan szakadékokat ásnak a kultúra mélyebb művelői, élvezői és a nagy tömegek között.

A tömegek, a szervezeten tömegek mindig irtóztak a gondolkodástól s a világ bonyolult képét szimplista formulákban akarták megérteni. A primitív népek ma is varázslóikra hallgatnak, a fejlettebb, de szintén gondolatlan tömegek a különböző klerikalizmusok martalékai.

A vadság, a primitivitás csak alakilag változott a kulturálan, vagy ami még en-

Bethlen exminiszterelnök királyi audienciája ügyében interpellálta meg dr. Lupu a kormányt

Jorga miniszterelnök diplomatikus válasza. A kamarában megemlékeztek a szenátusban tíz évvel ezelőtt elkövetett pokolgépes merényletről

Bucuresti-Bukarest, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara délutáni ülésén napirend előtt megemlékeztek a tíz esztendővel ezelőtt a szenátus ellen elkövetett pokolgépes merényletről. A többség nevében Miculescu vázolta a merénylet történetét és kegyeletes szavakban emlékezett meg azokról, akik a robbanás áldozatai lettek, különösképpen Grecianu miniszterrel.

Cuza professzor az antisemita liga nevében emlékezik meg a bombamerényletről s nem mulasztja el kijelenteni, hogy a merénylet zsidó maffia műve volt. Argetoianu belügyminiszter a kormány nevében szólal fel és kijelenti, hogy a kormány hajlandó a merénylet alkalmával életét veszítő Grecianu miniszter özvegyének életjáradékot biztosítani.

Megszavazzák az ezüstpénzről szóló törvényt

Ezután megszavazza a kamara azt a pénzügyi törvényt, amely felhatalmazza a kormányt, hogy ötven és száz lejes ezüstpénzeket veressen és hozzon forgalomba másfélmilliárd lej értékben. A törvényt százennyvennégy szavazattal negyvennégy ellenében szavazták meg.

Lupu interpellációja Bethlen látogatása ügyében

Ezután dr. Lupu megy a szószekre és a következőket mondja:

— Tisztelt Ház!

— Nemcsak Románia, hanem a külföld véleménye is bizonyos meglepetéssel fogadta a hírt, hogy Bethlen István, Magyarország volt miniszterelnöke audiencián jelent meg Károly király előtt. Az audiencia szokatlan jellege a legkülönbözőbb verziók terjesztésére adott alkalmat, mindenesetre Románia lakosságának újabb gondot akasztott a nyakába. Elengedhetlenül szükséges, hogy a kormány nyilatkozzék ebben a kérdésben, megnyugtatta

Románia és a vele szövetséges államok közvéleményét.

Pompei elnök: A miniszterelnök urat illeti a szó.

Jorga válaszol az interpellációra

Jorga: Románia külpolitikája a békeszerződések tiszteletben tartásán alapul. Emellett azonban figyelembe kell venni bizonyos olyan faji érzelmeket, amelyek kitéphetetlenül gyökeresnek a multban. Bethlen István mint magánember járt Temesváron. Kihallgatást kért az uralkodótól és megkapta. Amennyiben barátságos érzelmek nyilatkoztak meg részéről, úgy mi is csak hasonló érzelmekkel felelhetünk. Ha Bethlen István audienciája alkalmas volt arra, hogy eltávolítson bizonyos akadályokat a mi magyar szomszédainkhoz való közeledés útjából, ez annál is örövendesebb, minthogy Románia őszin szívesen kívánja szomszédjaival a jóviszonyt fenntartani. Ez azonban nem jelenti azt, hogy Románia külpolitikái alapjaiban változást szenvedett volna. Ezt a külpolitikát, amely a békeszerződésekre támaszkodik, egyetlen kormány sem változtathatja meg.

A többség nagy tapssal fogadta a miniszterelnök kijelentéseit. Bethlen István királyi audienciája egyébként élénk szóbeszéd tárgyát képezte a képviselőház folyosóin is. A hivatalos verzió úgy szól, hogy Bethlen István gróf udvariassági kötelességet kívánt teljesíteni, amikor temesvári tartózkodása alkalmával az ott időző királytól audienciát kért. Eszerint a kihallgatásnak semmilyen politikai háttere nem volt. Egy másik, ugyancsak a kormány párt részéről induló verzió szerint azonban Bethlen igen is politikai jellegű megbeszélést folytatott az uralkodóval. Bethlen István állítólag Erdélyben akar letelepedni, hogy innen szolgálja a román-magyar közeledés ügyét.

nél is rosszabb: a félművelt tömegekben. Szenvednek nemcsak a rájuk zudult anyagi nyomorúság, de talán sokkal inkább az élet technikai és szellemi bonyolultsága miatt. Ettől a bonyolultságtól pedig annál inkább akarnak szabadulni, minél differenciáltabb lesz közöttük, helyesebben felettük a rendszeres gondolkodás és az anyagi világ fejlettsége.

S miután se a gondolkodás, se a technikai haladás áramkörébe éppen sulyos atavisztikus örökségük révén nem tudnak bekapcsolódni: visszakiváncokznak ama erdei idillek egyszerűségei közé, melyekről fantáziájuk paradicsomi álmokat elevenít meg.

Ellenségei a kapitalizmusnak s ezért nevezik magukat „szocialisták”-nak. Le akarják dönteni a kapitalizmus Mammon-hegyeit, de úgy, hogy a kapitalizmus fejlett technikája helyett egyszerre a vadon, a barbár őskor boldogsága fogadja őket.

Nem megváltoztatni akarják a mai társadalmi rend igazságtalanságait, hanem az igazságtalansággal együtt lerombolni és kiirtani az egész civilizációt, a kultúrát, a gondolat és filozófia minden szépségét s mindezzel együtt az erkölcsi magasabbrendűség evrik legtörténelmibb hordozóját: a zsidóságot.

— Vissza a vadonba! — ez a jelszavuk, amelyet politikai rendszerbe próbálnak

Az új banktörvénytervezet

Írta: Dr. Ligeti Sándor

Régeen vajudó kérdés megoldását kísérelti meg a kormány az új banktörvénytervezettel, melyet a napokban nyújtott be Argetoianu pénzügyminiszter a kamarába s melyet valószínűleg még ebben az ülésszakban avatnak törvényvé. Nem tagadható, hogy azok a súlyos gazdasági események, melyek nagy és kisbankok egész sorát söpörték el, elsőrendű szükségessé tették az állam beavatkozását a bankok működése tekintetében, hiszen a bankok a nagyközönség reájuk bízott pénzt kezelik s ezért nemcsak felelősséggel tartoznak, hanem szervezetüket úgy kell kiépíteni, hogy a tőkék biztonságának s a bizalomnak megteremtéséhez legyenek. Ez a törekvés vonul végig az új törvénytervezetben, melyet alább nagy vonásokban ismertetünk s ha kétségkívül vannak is hibái, melyeket a parlament vita lesz hivatott, hogy kiküszöböljön, nem tagadható meg tőle a jó szándék, hogy az eddigi bajokon segítsen s a bankkereskedelem szervezetét erősebb, szilárdabb alapokra helyezze.

Az új törvénytervezet a bankok fölé egy új szerv létesítését javasolja, a Legfelsőbb Banktanácsot, melynek engedélye nélkül Románia területén semmiféle bank sem működhet. Bankfiókok létesítése, külföldi bankok letelepedése, alaptőkeemelések s alapszabályváltoztatások ugyancsak a Tanács engedélyétől fognak függeni.

Az alaptőke nagysága első komoly garanciája kell, hogy legyen minden banknak arra nézve, hogy hivatását betölthesse. A tervezet ezért különböző kategóriákat állít fel e tekintetben. Egyéni bankéig alaptőkéje nem lehet kisebb, mint: Bukarestben 20 millió lej, Ploesti, Braila, Galac, Constanta, Jasi, Kisenev, Csernovitz, Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár és Craiova városokban 10 millió, a többi városokban 5 millió, falvakban 1 1/2 millió lej. Közkereseti és betéti társaság jellegű bankcégek ezen tőkék kétszeresét, részvénytársaságok négyeszeresét tartoznak felmutatni s mert ma a bankok legnagyobb része részvénytársaság s ezek alapítója általában kisebb az előírtnál, a törvény megszavazása az alaptőkeemelések, fuziók vagy megszűnések egész sorát vonja maga után.

Minden évben a tiszta nyereségnek legalább 10 százaléka tartalékolandó s e tartalékalap nem helyezhető el a bank rendes üzleteiben, mint eddig szokásban volt, hanem 1/3 részét készpénzben kell elhelyezni a Banca Nationalánál, 1/3 részét pedig állampapírokba, vagy a Banca Nationalánál lombardirozható papírokba kell fektetni. Ez a javaslat állandó keresletet biztosítana ugyan állampapírokban, még sem óvna meg a bankokat azoktól a veszteségektől, melyek az árfolyamok hullámzásából erednek. Gondoljunk csak a stabilizáció vagy kisajátítási kötvények nagy áresésére, mely 59 1/2, illetve 33 1/4-re csökkentette le a papírok árfolyamát. Sokkal szerencsésebb megoldás kínálkoznék oly módon, ha a Banca Nationala a nála elhelyezett pénzek után megfelelő kamatokat bonifikálna, de kizárólag a banktartaléktőkék után.

A tervezet a jelenlegi kereskedelmi törvénytől eltérően szabályozza az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok számát, az általuk leteendő részvénygaranciát s felelősségük kérdését. A bankok igazgatói és tisztviselői nem lehetnek az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai s épp úgy, mint ezek, nem vehetnek részt semmiféle hasonló vállalatban, hacsak nem kifejezett igazgatósági határozat alapján. Az igazgatósági tagok és igazgatók tantiémje együttesen nem haladhatja meg a tiszta nyereség 5 százalékát s az adminisztrációs költsé-

törni s amelyet kulturfrázisokkal akarnak elkendőzni.

Szociális „lelküismeretük“ nem több és nem kevesebb, mint a primitív, vérengző törzsek lelkiismerete; faji szolidaritásuk nem más, mint éhes farkascsoordák szolidaritása a véres zsákmány közös birtoklása érdekében.

Hogy történelmi hasonlattal éljünk: dühük minden kultúra és bonyolultság ellen teljesen azonos a népvándorláskorabeli barbárok dühével a korabeli hellén kultúra ellen.

Meg nem érteni valamit annyit, mint gyűlölni azt. A „vissza a vadonba!“ hallaliját üvöltő kampókereszt vezérei és tömegei szükségységük áldozatait, atavisztikus maradványai egy csodálatos gazdagság, bár igen szerencsétlen korszak anyagi és tudományos differenciáltsága közepette.

Ha ők győznének — az nem a kapitalizmus, nem is a zsidóság pusztulását, hanem az egész emberi civilizáció és kultúra pusztulását; egy új vaskor feltámadását jelentené.

Jelenté az őserdők vérengző vadjai „gondolatvilágának“ diadalát a teremtés koronáján, mely ezt a nevet éppen azzal érdemelte ki, mert meg tudott szabadulni a vadontól.

gek, a fizetések, tantiémek és adók levonásával ugyancsak nem emelkedhetnek 5 százalékos fölé. Kétségkívül, egészséges reform a részvényesek érdekében.

Jelentős intézkedés az is, hogy az igazgatóság, felügyelőbizottság tagjai s az igazgatók nem vehetnek fel kölesönöket saját intézetüknél. Tehető ugyan errenézve bizonyos kivétel, de az így nyújtott hitelek összege nem lehet nagyobb, mint az alaptőke 5 százaléka.

Külön szabályzatot jelent be a tervezet arról, hogy mint kell megállapítani a bankoknak mérlegüket. Előírt mérleg-típus lesz errenézve irányadó, melyet minden év végén és június 30-án is el kell készíteni s az illetékes törvényszékhez s a Legfőbb Banktanácshoz benyújtani, de ezenkívül havi és negyedévi tájékoztató mérleg elkészítése is kötelező lesz, ugyancsak a Banktanács részére. A közgyűlések évenként legkésőbb március 31-ig tartandók meg.

A bankok nem gyűjthetnek titkos tartalékokat, semmiféle célra. Az ingatlanok és értékpapírok reális értékükön veendőek fel s az esetleg így nyert többletet adómentes tartalékalap-számlán kell, hogy kimutassák.

Rendkívül fontos a javaslatnak harmadik fejezete, mely a bankok ügyleteiről szól. Bizonyos ügyletek, mint pénztárjegyek kibocsátása, takarékkönyvek kiadása, tőkék elfogadása gyümölcsösztetés végett, a Legfőbb Banktanács engedélye alapján bonyolíthatók csak le. Takarékbetétkönyveket csak oly bank bocsáthat ki, mely már legalább 5 évig működött s melynek alaptőkéje a fentebb közölt alaptőkének legalább kétszerese. De ezek sem fogadhatnak el betéteket korlátlanul; a betétek összege nem haladhatja meg az alap- és tartaléktőkék összegének hétszeresét. Valamely bank összes kötelezettségei pedig nem lehetnek nagyobbak, mint ezen tőkék összegének tizenkétszerese. Ily módon igyekszik a javaslat, hogy gátat vessen azoknak az aránytalanságoknak, melyek ma jó néhány bank mérlegében láthatók.

Egy bank sem adhat egyetlen kliensének nagyobb hitelt, mint alap- és tartaléktőkék összegének 15 százaléka s 4 százalék fölötti hitel megszavazása már a teljes igazgatóság hatáskörébe tartozik. Árúleteket bankok nem bonyolíthatnak le.

A betétesek biztonságát szolgálja az az intézkedés, mely szerint minden bank látra szóló kötelezettségei összegének 25 százalékát készpénzben rendelkezésre tartani. Ez kétségkívül súlyos pontja a javaslatnak, mert az amúgy is elégtelen bankjegyforgalomból további összegek elvonását jelenti, e helyett helyesebb volna a betétfizetések határidejének országos szabályozásával eszközteleníteni a látra szóló kötelezettségeket.

A törvénytervezet következő fejezete a Legfőbb Banktanács szervezetét, hatáskörét és működését írja le s az ezzel járó költségeket a bankokra hárítja át, alaptőkéjük arányában.

A tervezet elkészítői előre látták, hogy az alaptőkék előírt nagy összege bankok összeolvadását, fuzióját teszi szükségessé. Gondoskodtak ezért arról is, hogy ezek a fuziók megkönnyíthessék s evégből a fuzionált bankok részére a legkülönfélébb adókedvezményeket kívánják biztosítani, amennyiben az átalakulás a törvény kihirdetésétől számított egy éven belül történik meg. E kedvezmények is azonban csak nagy bankokat illethetnek. A fuzionált bankok egyesült alaptőkéje Bukarestben legalább 120 millió lej, a többi helységek csoportok szerint 60 millió, 30 millió, falusi községekben 9 millió kell, hogy le-

gyen. Amennyiben a banktörvényjavaslat életbe lép, az összes meglévő bankok alkalmazkodni fognak előírásaihoz; részvénytársaság formájában működő bankok részére 5 évi időt engedélyeznek, míg alaptőkéjük és betétállományok az előírt arányoknak megfelelő összeget éri el.

Valószínű, hogy ez a törvényjavaslat még lényeges módosításokon megy keresztül, míg a törvényhozás két háza megszavazza. Az állam erős beavatkozását jelentené egy eddig eléggé szabad gazdasági területen, különösen, ha a 61. paragrafus is változatlan elfogadást nyer, mely szerint az államnak joga lesz a fuzionált bankok új alaptőkéjének 25 százalékát is átvenni; az ily bankok valósággal privilegizált intézetek lesznek a többi mellett, ami azonban éppen az államra nézve sokkal kevesebb előnyt jelentene, mint inkább súlyos anyagi és erkölcsi felelősséget és kötelességet, kivált válságos időkben, mint a mai is. Mert minden ilyen 25 százalékos részvétele az államnak tulajdonképpen 100 százalékosnál is többet jelent, mert az összes termelési ágakkal joggal támaszthatnak majd hasonló igényeket az állammal szemben, melynek teherbírása éppen a mai helyzetben annyira matematikus.

Amíg egy agrár-basa az antiszemita agitáción keresztül eljut a börtönig

Gyujtogatás gyanúja miatt tartóztatták le Banovits volt szilágycsehi agronomot

Ceul-Silvaniei-Szilágycseh, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Banovits ur évekkal ezelőtt került Szilágycsehre, ahol az agrárreformtörvény beiktatása után a földosztásnál töltött be vezető pozíciót. Jelenléte figurája volt eleinte a környéknek és szegényes külsejével nem sok tekintélyt szerzett magának.

Ez azonban nem sokáig tartott. Brnovits ur rövid időn belül karriert csinált. Egy szombati napon arra ébredt a városka lakosai, hogy a házak falait „irredenta” feliratokkal mázolták be. Igaz, hogy a kampókeresztek és az antiszemita jelszavak sem hiányoztak. Ez azonban lé-

nyegtelen semmiség volt. Szóra se érdekes.

És ez igazán nem akadályozta meg abban Banovits urat, hogy zsidóvádat kovácsoljon ebből és a zsidókra hárítsa az „irredentizmus” vádját. Bizonyítékai is voltak. Többek között ez: a városka egyik legtekintélyesebb zsidó cselédjének a keze „festékes” volt. A többi már magától jött: a zsidót letartóztatták és a csendőrök Zilahra kísérték.

Ott azonban, Banovits ur legnagyobb bosszuságára, felmentették.

Banovits ur azonban mégis hírnévre

tett szert. Tekintély lett. Akitől félni kellett.

Mig aztán a hatóságok is megsokalták üzelmeit és egy szép napon Banovits urat menesztették.

Munkanélküli lett. Azaz mégsem. Mert közéleti aktivitása nemcsak hogy nem szűnt meg, hanem ellenkezőleg: lendületesebb és hangosabb lett. Persze tévékenységének középpontjában a zsidóság állott. És hogy ennek nagyobb nyomát adjon, egy szép napon a főtér közepén felfofozta a zsidóság egyik közismert vezetőalakját.

Azóta nem sokat hallottak róla Szilágycseh környékén. Mig most, néhány nappal ezelőtt a bünkrónikában tünt fel az alakja. Alsószivágyi községben ugyanis „ismeretlen tettesek” felgyujtották Simonca tanító házát. Megindult a nyomozás és a gyanu szálai egyre sürűbben Banovits ur körül fonódtak.

A volt agrártisztviselő, az ismert antiszemita agitátor jelenleg a zilahi ügyészség foglya: gyujtogatás súlyos vádjával terhesen. (g. m.)

Hatezer lej bírságra ítélték a kolozsvári Tivoli játék-klub tulajdonosát. Nem mindennapi érdekességü pörben mondott ítéletet ma a kolozsvári törvényszék. A vádlott Smilovits Sándor hadirokkant, aki hosszu idő óta üzi a Pap uccai lakásán a Tivoli nevű tiltott szerencsejátékot. A játékosok nagyobárára kiskoru suhancokból állottak, akik közül az egyik 24 lopott nyakkendőt és hat zsebpendőt adott el Smilovitsnak. A törvényszék tiltott szerencsejátékért valamint orgazdaság vádjá miatt három-ezer lej fő és háromezer lej mellék büntetésre ítélte el a vádlottat.

Frontharcosok egy filmen. Newyorkból jelentik: Az amerikai frontharcosok szövetsége szállított legutóbb statisztikát a Metro-Goldwyn stúdióknak a Mata Hari egyik háborus jelenetéhez, amely egy hadikórházban játszódik. Több száz hadirokkant és frontharcos vett részt ezeken a felvételeken amelyek Greta Garbo legújabb filmjének, Mata-Harinak legérdekesebb epizódjai közé tartoznak. A filmen különben Greta Garbo partnere Ramon Novarro, a többi főszerepet pedig Lewis Stone, Lienel Barrymore és Karen Morley játszó.

„Mit e

„Argeto

Bucuresti-Bukar Uj Kelet tudósító Első emelet, 131. hotelnek egy kis s Lupu, a kis paras És hogy lakik! és pártvezérnél e nem láttam... A veder, benne egy sül. Mellette Lup lyik a hamu szű egymás hegyén-há könyvekre. Az as kis hely még, od sen nagy bírsalm házigazda. A sze aranypármének so közben valami jó ágya fölött szentk többi falakon f dobálva mindenfé asztal alatt borosá sége a demokráci

Ahely ember

Lupu dr. derese ötvenes, nagyon mal, viharos poli ménységgel. A ki gyezni róla, hogy harcosa volt. Elle giával vádolni, bá róla, hogy egy n esetben hajlandó gedményeket tenn natban a szálloda neki cipője lehu zik, pizzamába vá ágyon és meleg é

— Ahelyett, ho tervjút kénytelen Kijelentem, hog általában nem sz tok arra, hogy Bis összes nagy álla sön feküdtek le.

— Akkor hallju Néhá cíóját

— Lupu dr. ur marában, hogy a Mit ért Ön ezalat ne keresztülvitelé

— A lej 1929 ságosan magas ir bilizálták. És ez hamis indexszám magasabb árfolyá ahogyan kellett gesen növelték é időben azonban a megfosztották é Vagyis: azok, aki sen meggazdagod pénze ingó vagy ba volt befektetv bek lettek.

— A lej resta tem tehát, hogy lyamának egyhar az állam. Vagyis 3,09-et ér, ugy h Ezzel az intéked hogy a bankjegy kétszeresére emel ből pedig egyik n egy egész sereg amelyek ma meg lehetetlenné teszi

Egys potok

— Az a megje ebben a mértékbe komoly, mert az meg tudja akadál belép. Ezzel szem nem látott lendül nak a piacon a tr elegendő pénz. A vel pedig fel fog gazdasági és pén

SELECT MOZGÓ

SELECT MOZGÓ

Ma szerdal kezdettel mutatja be az eddig alkotott legnagyobb beszélő filmet:

KARAMAZOFF TESTVÉREK

DOSZTOJEVSKY

világhírű regénye nyomán rendezte a leghiresebb szovjet rendező:

FJODOR CZEP

Főszerepekben:

Fritz Kortner és Anna Sten

kiváló művészek.

Gyermekeknek szigorúan tilos a bemenet. Permanens és kedvezményes jegyek nem érvényesek. Bár a film lehozatala nagy áldozatokba került. Nyalárak megmaradnak: Páhojy lei 40, zártszék lei 30 és I. hely lei 20.

Ehez hasonló filmet Kolozsváron még nem vetítettek! Kérjük a jegyeket idejében megváltani. Monopol Fortunafilm

I. rend

„Mit ért Ön, Lupu dr., a lej „restabilizációja alatt?”

A parasztpárti vezér a lej mai árfolyamának egyharmadán akarja pénzünket stabilizálni. A kapitalizmusnak radikálisan módosítani kell bázisait, ha élni akar... Milyen kormányba volna hajlandó belépni Lupu dr.

„Argetoianu rövidesen ki fog menni a használatból...”

Bucuresti-Bukarest, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Athéné Palace. Első emelet, 131. Az elegáns, mondain hotelnek egy kis sarokszobájában lakik dr. Lupu, a kis parasztpárt nagy vezére.

— És hogy lakik!... Egy volt miniszternél és pártvezérnél ekkora felfordulást még nem láttam... Az asztalon pezsgőhűtő vödör, benne egy félliter ásványvíz hűsül. Mellette Lupu kialudt pipájából folyik a hamu szürke szomorúsággal az egymás hegyén-hátán tolongó aktákra, könyvekre. A szekrényen maradt egy kis hely még, oda valami egész különösen nagy bírsámapéldányokat állított a házigazda. A szekrényen sorakoznak fel, az ablakok között valamilyen jófajta házi edelel. Lupu ágya fölött szentképek és egy feszület. A többi falakon festmények, össze-vissza dobálva mindenféle műfaj és stílus. Az asztal alatt borosüvegek. A bor nem ellensége a demokráciának...

Ahelyett hogy aludhatna az ember, intervjút kell adjon

Lupu dr. deresedő haja, borotvált arcú ötvényes, nagyon élénk temperamentummal, viharos politikai multtal és sok reményteliséggel. A krónikások fel fogják jelezni róla, hogy a demokrácia egyik előharcosa volt. Ellenfelei szeretik demagógiával vádolni, barátai pedig azt állítják róla, hogy egy miniszteri tárcáért adott esetben hajlandó egészen minimális engedelmeket tenni programjából. E pillanatban a szállodai személyzet segítőkésznek cipője lezuhásában. Most levetkőzik, pizsamába vágja magát, végigdől az ágyon és meleg érdeklődéssel mondja:

— Ahelyett, hogy az ember aludna, intervjút kell adnia!

Kijelentem, hogy este nyolc órákor még általában nem szoktak aludni és rámutatok arra, hogy Bismarktól kezdve lefele az összes nagy államférfiak és bohémek késszen feküdtek le.

— Akkor halljuk a kérdéseket...

Néhány szó a lej restabilizációjáról

— Lupu dr. ur, Ön azt mondta a kamarában, hogy a lejt restabilizálni kell. Mit ért Ön ezalatt és hogyan gondolja ennek keresztülvételét?

— A lej 1929 februárjában holmi tulajdonos magas indexszámok alapján stabilizálták. És ez hatalmas hiba volt. A hamis indexszámra támaszkodva a lej magasabb árfolyamon stabilizálták, mint ahogyan kellett volna és ezzel mesterségesen növelték értékét; ugyanabban az időben azonban az egész ingatlan vagyont megfosztották értékének egy részétől. Vagyis: azok, akiknek lejük volt, ötszörösen meggazdagodtak, azok pedig, akiknek pénze ingó vagy ingatlan vagyona, áruba volt befektetve, ötszörösen szegényebbek lettek.

— A lej restabilizációja alatt azt értem tehát, hogy a lej értékét ma i árfolyamának egyharmadában állapítaná meg az állam. Vagyis ha a lej ma Zürichben 3,09-et ér, úgy holnap csak 1,03-at érne. Ezzel az intézkedéssel lehetségessé válik, hogy a bankjegyforgalmat a jelenleginek kétszeresére emeljük fel, a gazdasági életből pedig egyik napról a másikra eltűnne egy egész sereg olyan kínos probléma, amelyek ma megnehezítik, vagy egészen lehetetlenné teszik a kibontakozást.

Egyszerre paradicsomi állapotok volnának

— Az a megjegyzés, hogy az árak is ebben a mértékben emelkedni fognak, nem komoly, mert az állam az áremelkedést meg tudja akadályozni, ha idejekorán közbelép. Ezzel szemben: az élet már régen nem látott lendületet fog venni. Megindulnak a piacok a tranzakciók, minthogy lesz elegendő pénz. A parasztság fellélekzésével pedig fel fog lékezni az ország egész gazdasági és pénzügyi élete.

— Gondolja, doktor ur, hogy ezt meg is lehetne csinálni?

Ha veszni hagynak bennünket, Románia elbolszevizálódik

— Ha lehetséges volt Belgiumban és Lengyelországban, amelyek nem voltak abban a nyomoruságos állapotban, mint mi mostan — úgy miért ne lehetne ezt nálunk is megcsinálni? És vajjon Anglia nem volt kénytelen a font árfolyamcsökkenését előidézni, hogy felszabadítsa a gazdaságra nehezedő bélyöket? Egyetlen csoport fog ez ellen tiltakozni, akik nagyobb lejmennyiséggel rendelkeznek. Ezeknek száma azonban nem túlságosan nagy, hogy figyelembe lehetne venni őket. Másodsorban nagyjából teauráltak pénzüket, a gazdasági élet semmi hasznát nem veszi annak, így meg is érdemlik az értékesítést. Hozzá szólnak a kérdéshez a külföldi bankárok is, Románia azonban nem pusztulhat el miattuk. Ahogy elviselték az angol font árzuhanását, épp úgy el fogják viselni a lej devalorizációját is. A kereskedelem rizikóval jár — meg azután bizonyos, hogy a gazdaságiag talpraállott Romániában még lesznek kereseti lehetőségeik. Ha azonban most veszni hagynak, úgy az ország elbolszevizálódik és akkor egy banit sem fognak viszonláthatni a pénzükből.

A német közgazdászok is devalorizációt akarnak

Feleltem, hogy a német közgazdászok legnagyobb része a devalorizáció ellen foglalt állást és hogy a román kormány is aligha a jelenlegi stabilizációs árfolyam alapján áll. Lupu azonban nem tágít prog-

ramja mellől.

— Ha Ön volna a pénzügyminiszter, hogy rendezné a mezőgazdasági tartozásokat?

— Ha megcsinálhatnám a lej restabilizációját, úgy nem volna szükség a konvertálásra sem, mert a parasztnak volna mivel kifizetni tartozásait. Ha ez nem volna lehetséges, úgy mindenesetre konvertálnám nemcsak a mezőgazdasági tartozásokat, de a városi ingatlan-tartozásokat és a kereskedők adósságait is.

— Mi a véleménye a magántisztviselők áldozati adójáról?

Egy nyilvánvalóan antiszociális és embertelen adóról lévén szó, szinte feszülten vártam, hogy Lupu elhajtsa a demokrácia összes kézigrántait Argetoianu javaslatára ellen. Ehelyett azonban:

— Információm szerint a javaslatot módosítani fogják és így lesz megszavazva: 6000 lejig a fizetés adómentes. Hát ezért tizezerig csak a nőtlenek fizetnek minimális illetéket. Tizezertől felfelé kezdődik a tisztviselők tényleges megadóztatása.

Lupu jól van informálva... Hát persze, hiszen szó volt és van a kormányba való belépéséről... Gyerünk a kérdéssel:

— Belépne a Jorga—Argetoianu kormányba?

Lupu megvakarja a fejét.

„En csak olyan kormányba léphetek be, amelybe megvalósíthatom demokratikus elveimet”

— Hagyja el ezt a kérdést...

— Nem lehet, doktor ur! Szeretném, ha az Uj Kelet írná meg elsőnek, mi igaz ezekből a hírekből...

— Hát akkor írja meg: én csak olyan kormányba léphetek be, amelyben megvalósíthatom demokratikus elveimet és gazdasági koncepcióimat... A pártok általában le szokták jártni magukat a hatalmon. En azt akarom, hogy kormányzásom közben és révén tegyek szert a legnagyobb népszerűségre...

— Mi a véleménye Argetoianuról?

Ismét fejkavarás. Azután kényszeredetten mosolyog: Rosszat nem mondhatok róla, jót nem volna taktikus dolog mondani... Mégis megírhat annyit: Argetoianu mindent egymaga akar csinálni. Ezért nem fog ellenállhatni a neuraszténiának és hamarosan ki fog menni a használatból...

— Milyennek látja, doktor ur, az ország szociális helyzetét?

— Olyannak, amilyen: nagyon súlyosnak. A parasztság tömegeiben a gazdasági válság az elégedetlenségnek eddig még ismeretlen hulláma vetette fel. Igaz van Gogának: morajlik a tömeg. És jaj, ha egyszer megindul...

Senki sem próféta a mai apokaliptikus harcokban

— Mit gondol, doktor ur, meddig tarthatja magát a jelenlegi gazdasági és társadalmi rend?

— Senki sem lehet próféta abban az apokaliptikus harcban, amely a felszabadult gazdasági és szociális erők között most folyik. Annyi bizonyos: a kapitalizmusnak radikálisan meg kell változtatnia formáját és bázisait, ha élni akar. Azt hiszem: a jövő nem hozza a szovjetvilágot, de a mai kapitalizmus is eltűnik. Azt megjósolni, hogy milyen formát fognak felölteni a termelés és társadalom: túlságosan merész prófécia volna ma bármelyik politikus vagy közgazdász részéről. (Figyelemreméltó felfogás. Mindenesetre haladóbb, mint a Vajda Sándoré...)

Ki törődik a cuzistákkal?

Mégy egy utolsó kérdés: Mit szól, doktor ur, a cuzisták erőszakoskodásaihoz?

— Ugyan, ki törődik a cuzistákkal? De minimis non curat pretor!...

(Ez azt meg is kell hagyni Lupunak: az egyetlen román politikus, aki fel mer lépni a cuzistákkal szemben.)

Kasztner Rezső

A bukaresti törvényszék érvénytelenítette Miklós herceg és Jean Dumitrescu házasságát

Mi történik, ha a herceg mégis ragaszkodni fog a házassághoz?

Bucuresti-Bukarest, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul írja: Az ilfovi törvényszék tegnap egy rendkívüli esettel foglalkozott. Az igazságügyminisztérium leiratot intézett a törvényszékhez, amelyben kéri Miklós hercegnek Jeana Dumitrescu asszonnyal kötött házasságának megsemmisítését. Ezt a házasságot nem sokkal ezelőtt a buzeumegeyi Tohan község primárja előtt kötötték meg a rendes házasságjog rendelkezései alapján, holott a királyi család tagjai csakis a királyi ház statútumainak respektálásával köthetnek házasságot. A statútumok 11-ik paragrafusa előírja, hogy a hercegek és hercegnők csakis a király beleegyezésével köthetnek házasságot.

Miután Miklós herceg esetében a királyi beleegyezés hiányzott, házassága jogilag semmisnek volt tekinthető. Az ifju párt összeesküvő primár egyébként tudta, hogy nincs jogában celebrálni a házassági aktust, éppen ezért az anyakönyvben a házassági szerződés szélére odairta, hogy kényszerből végezte el az esketést. A biztonság kedvéért az igazságügyminisztérium ennek ellenére is kérte az ilfovi törvényszéktől Miklós herceg és Jeana Dumitrescu asszony házasságának megsemmisítését. Az ilfovi törvényszék tegnap délután tárgyalta a kérdést. A törvényszék második szekciója, amelynek tagjai Stefan Stoianescu elnök és Duma bíró voltak, Codin Stefanescu főügyész előterjesztése alapján semmisnek és érvénytelennek jelentette ki a házasságot.

Az Adeverul szerint nincs kizárva, hogy Miklós herceg ragaszkodni fog házasságának érvényességéhez. Ebben az esetben érvénybe fog lépni a királyi ház statútumainak 13-ik paragrafusa, amely szerint a király hozzájárulása nélkül kötött há-

zasság esetében a hercegek és hercegnők megszűnnek a királyi család tagjai lenni. Ebben az esetben tartoznak a királyi hozzájárulásával más nevet felvenni, nincs joguk a királyi palotában lakni, elveszítik politikai jogaikat s csak a király hozzájárulásával tartózkodhatnak az ország területén. Hasonlóképpen elveszítik katonai rangjukat is.

Az Adeverul a következőket írja ezzel kapcsolatban:

Nem lehet tudni, hogy vajjon sor kerül-e ezeknek a szakaszoknak alkalmazására. Ha Miklós herceg elismeri házasságának megsemmisítését, úgy fenn fogja tarthatni összes jogait és előjogait. Ha azonban ragaszkodik a házassághoz, úgy le kell mondania jogairól. A miniszterelnökség sajtóosztálya tegnap hivatalos

kommunikében megcáfolta a Curentulnak azt a híreit, amely szerint Miklós herceg lemondott volna hercegi előjogairól. Az Adeverul ezzel kapcsolatosan megjegyzi, hogy ez a lemondás még csakugyan nem történt meg, de Miklós herceg lelkiállapota után ítélve nincs kizárva, hogy meg fog történni.

Miklós herceg házasságáról heteken keresztül hallgatott az ország sajtója, a külföldi sajtót is bejárta a legfantasztikusabb verziók formája. Egy párizsi lapok azt írták, hogy a herceg Pilsudszki marsall idősebbik leányát vette feleségül s rövidesen kikáltják Lengyelország királyává. Ezt a verziót a lengyel távirati iroda cáfolta meg a legkategorikusabban. Miklós herceg volt felesége romániai nő, Saveianu volt egészségügyi miniszter fiának elvált felesége.

Három év alatt nyolc milliárd frankkal növelték a hadügyi kiadásokat a jobboldali francia kormányok

Párizs, december 8. Leon Blum, a francia szocialist párt vezére a költségvetésről szóló kritikájában hangoztatja, hogy az egyre emelkedő deficit a fegyverkezési kiadások folytonos emelésének köszönhető. Három év óta a jobboldali pártok uralma alatt nyolc milliárd frankkal növelték a

hadügyi kiadásokat s ebbe nincs is beleszámítva a hátilovakra és igavonó állatokra kiadott összeg, mert ez a földművelésügyi minisztériumot terheli, ugyszintén a stratégiai utak építésére szánt összeg, amely a közmunkaügyi minisztérium költségvetésében foglal helyet.

Ady a harisnyák királynője Ady a királynők harisnyála

Gyár: Regele Ferdinand 133. Flókok: Str. Barituu 2. Reg. Maria 11. Calea Motilor 112.

1. rendű gallért 2 lejért csak az „Unio” tisztít

Okvetlen nézze meg a „Postásfiu és hugát“

(Vlasta Buriánt és Anny Ondrát) hétfőn az Astra-mozgóban, mert így még nem mulatott életében!

Meghalt Rothbart Jakab

Timisoara-Temesvár, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Temesvár és az egész Erdély zsidó társadalomnak nagy gyászja van. Tegnap délután hat órakor szívszélhűdés következtében váratlanul elhunyt Rothbart Jakab, a temesvári zsidóság egyik aktív, köztisztviselésben álló vezető egyénisége, aki tevékeny és eredményes részt vett az erdélyi zsidóság közéletében.

Rothbart Jakab tegnap délután részt vett a Lloyd bíróság ülésén, majd a tőzsdebirozság ülését kereste fel, itt azonban közölték vele, hogy az ülést elhalasztották. Rothbart Jakab erre Lahovári táblabíró és Weinberger szavazó bíró kíséretében elhagyta az üléstermet. Ahogy a teremről kilépett, hirtelen összeesett és mozdulatlanul terült el a földön. A mellette állók megállapították, hogy szíve nem ver többé. Az előhívott orvosok már csak a beállott halált konstatálhatták, Rothbart Jakabot szívszélhűdés érte, amely azonnal végzett ezzel a derék és kiváló zsidó vezetővel.

Rothbart Jakab haláláról azonnal értesítették dr. Nobel Sándor és Vermes igazgatót, a Zsidó Párt és a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőit. A Zs. N. Sz. kisintézőbizottsága tegnap este rendkívüli ülést tartott, amelyen Vermes elnök kegyeletos szavakkal parentálta el Rothbart Jakabot, a cionista mozgalomnak agg korára is fiatalosan lelkes és töretlen hitű harcosát. Ugyancsak ülést tartott a Zsidó Párt vezetősége, amelyen dr. Nobel Sándor méltatta az elhunyt érdemeit.

Rothbart Jakab hatvanhét éves korában halt meg. Küzdelmes életének, munkásságának tekintélyes részét a zsidó közélet való fáradozásnak szentelte. Nagyváradon született, itt végezte el iskoláit, majd Párizsba ment, ahol felső kereskedelmi szaktudásra tett szert. Erdélybe visszatérve, harmincöt évvel ezelőtt telepedett meg Temesváron, ahol egy szeszgyár alapjait vetette meg, majd egy fürdő irányítását vette át. Szaktudása, energiája rövidesen a város legrespektáltabb tagjainak sorába emelte Rothbart Jakabot, aki Temesvár gazdasági életének egyik kimagasló vezetője lett. Emellett azonban nem volt a zsidó közélet való munkálkodásnak olyan terénje, amely Rothbart Jakab számára idegen lett volna.

Szívének egész melegével csüngött a cionista ideálon, amelynek egyik fanatikus rajongója volt. Rothbart Jakab figurája nem hiányzott ugyyszólván egyetlen konferenciáról sem. A Zsidó Nemzeti Szövetség társelnöke a temesvári helyi csoport diszelnöke, a Keren Hajezód kuratóriumának elnöke és az Aviva Barisszia Chaver Kavodja volt. Többbizben volt a Józsefvárosi hitközség elnöke a Joint

— Ötévi börtönrre ítélték Bodea Niculaet, a bisztrai „kalapácsos“ gyilkost. A kolozsvári tábla ma tárgyalta Bodea Miklós Bisztra községi földművesnek bűnügyét, aki emberölés és súlyos testi sértés vádjával állott bírál elött. Bodea Miklós 1930 július 24-én együtt kocsmázott a Sálágean fivérekkel. Rövid borozás után szóbakerült az a három hold erdő, melyet Bodea a Sálágean fivérektől vásárolt és ittas állapotban csakhamar verekedésre került a sor. A verekedés közepette Bodea felkapott a földről egy 5 kilós kalapácsot és azzal egyba-főbe ütötte mindkét Sálágean fivért. Sálágean Péter néhány órával később meghalt, míg Sálágean Miklós súlyos testi sérüléseket szenvedett és hetekig élet-halál között lebegett. A tordai törvényszék 10 évi börtönrre ítélte Bodeát, míg a kolozsvári tábla öt évre és 10.000 lej pénzbüntetésre szállította le az első fórum ítéletét.

kuratóriumának alelnöke, stb. Temetése szerdán délután három órakor fog végbemenni Vilmosuti villájából.

Az ujjászervezett Uj Kelet Szerkesztői üzenetei

Ha tanácsra, utbaigazításra, felvilágosításra van szüksége, forduljon az Uj Kelet szerkesztőségéhez, mely december 15-től kezdve teljesen átszervezi Szerkesztői Üzenetek rovatát is. Az Uj Kelet Szerkesztői Üzenetek rovata az élet minden vonatkozásában kimerítő és pontos információkkal szolgál és minden beérkezett kérdésre a legprecízebb és leglekiismeretesebb választ adja. A legkiválóbb szakemberek lesznek az Uj Kelet Szerkesztői Üzenetek rovatainak a vezetői. Külön tanácsadóktól kapnak olvasóink minden orvosi és kozmetikai jogi és állampolgársági vám, adó és illetékügyi technikai biztosítási rádió iskolai sorsolási háztartási és divat és általában minden felmerülhető kérdésre. Fizessen elő Az Uj Keletre, hogy lapunk szerkesztőségétől minden nemű felvilágosítást megkapjon, amelyre a mai válságos időkben szüksége van.

A belföldi szövet ma már minőségben is versenyez az angolal

A GYAPJUDAR RT.
Cluj-i fiókja
Str. Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 38

megkezdte saját gyártmányai detail-aleadását

A zsidókra akarják rásütni Walcansky lengyel diák megöletésének vádját

Egy zsidó diákol és egy zsidó munkást letartóztattak a gyilkosság gyanuja alatt

Vilna, december 8. Megírta az Uj Kelet, hogy a vilnai antiszemita diákvargások során egy Waclawszki nevű lengyel diák halálosan megsebesült és az excesszusok áldozata lett. Waclawszki halálát a nemzeti demokrata diákok újabb antiszemita uszításokra használták fel és az egész országot telekürtölték, hogy a lengyel diákok a zsidók ölték meg. Ezzel or-

szágos antiszemita heccet akartak véghezvinni és a zsidóság ellen akarták fellázítani a lengyel tömegeket. A megindult hatósági nyomozás első fázisaiban a rendőrség egyöntetűen azon állásponton volt, hogy Waclawszkit saját elbarátainak kövei ölték meg. Mig egyszerre új fordulatot vett a nyomozás és a zsidók között kezdtek keresni a „tettetést“. Ezzel kapcsolato-

san letartóztatták Wulfie zsidó diákol, a Kadima cionista diákszövetség tagját és Zalkind zsidó munkást. Az államügyész a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a hatóságok súlyos terhelő adatok birtokában vannak a letartóztatott két zsidó ifju ellen. Mindaddig azonban nem tudnak egyebet, mint azt, hogy a gyanúsítottak ellen egy Woloszinovszki nevű diák, Waclawszki barátja: a koronatanu, Woloszinovszki ugyanis azt állítja, hogy amikor visszatért a kórházból — ahova Waclawszkit beszállították — egy másik városnegyedben kiujult összeütközésben látta Wilfant és Zaldindot, akiben Waclawszki gyilkosait jelölte meg.

A vilnai zsidó diákegyesületek szövetsége nevében egy zsidó delegáció je tora előtt és kijelentették, hogy a zsidó diákszövetség vállalja a felelősséget azért, hogy Wulfina a legkisebb mértékben sem vett részt az egyetlen előtt történt verekedésben. Kijelentette továbbá, hogy biztos tudomásuk van arról is, hogy Zalkind a verekedések idejében — amikor Waclawszkit megölték — munkahelyén dolgozott.

A két zsidó ifju letartóztatása és gyanuba fogás óriási konsternációt váltott ki Vilnában. A közvéleményben általános a meggyőződés a két zsidó ifju ártatlanságáról valamint arról, hogy Waclawszkit keresztény társainak kövei ölték meg.

A vilnai lapokat tegnap, elkobozták, mert feltűnő tudósításokban tarták fel a két letartóztatott zsidó ifju ellen alkalmazott nyomozási metódusokat.

A vilnai egyetemen, ahol újra megindultak az előadások, rendkívül feszült hangulat uralkodik. A zsidó diákokat a baloldali padokba tuszkolják a nemzeti demokrata diákok, hogy ezzel a szélsőbaloldal bélyegét süssék rá a zsidókra. A zsidó diákok állva hallgatják az előadásokat.

Newyork, december 8. A lengyelországi antiszemita zavargásokkal kapcsolatosan az Egyesült Államok centrumaiban egymást érik az egyre nagyobb arányú tiltakozó gyűlések és demonstrációk. Az Amerikában élő lengyel zsidók vezére, dr. Josef Tannenbaum megrázó erejű tiltakozó levelet intézett Lengyelország amerikai kövétéhez és az amerikai lengyel zsidók bizalmatlanságát fejezte ki a lengyel kormányval szemben.

Az amerikai Bne Brit páholyok nagyszabású tiltakozó gyűléseket rendeznek, amelyekhez legutóbb az amerikai zsidó nőegyesületek is csatlakoztak.

EGYESÜLETI ÉLET

Prof. I. Silberbusch előadása a cionista szemináriumon. A cionista helyi csoport által rendezett cionista szemináriumok során folyó hó 10-én, csütörtök este félkilenc órai kezdettel a neolog hitközség Ferdinand király uti téli imatermében, Prof. I. Silberbusch tart előadást „A zsidóság gazdasági élete a galutban“ címmel.

A Kolozsvári Aviva nagyszerű műsoros teadélutánja. Vasárnap délután nagyszerű műsoros teadélután rendezett a Kolozsvári Aviva a zsidó Diákmenza helyiségében. A műsort Grünfeld Mancsi hangulatos és ötletes konferenciája vezette be, majd Spéter Lili pompás monológjával aratt megérdemelt tapsokat. Krausz Gitta hozzáértő zongorakiséréte mellett Fischer Vica és Hans Sári groteszk táncot adtak elő kiforrott rutinnal és nagy siker mellett. Oldstein Hedvig, Gödel Szóri, Strohl Olga: „A történelemvizsga“ című, ropant szellemes egyfelvonásos vigjátékot hozták színre a közönség nagy tetszése kíséretében. Különösen a főszerepét játszó Goldstein Hedvig korát meghatározó kvalitásokról tett tanúságot. Salamon Erzsébet, Morris Rosenfeldnek: „Chanuka mesések“ című költeményét adta elő sok érzéssel. A műsor fénypontja kétségtelenül Léb Mukli kupléja volt, amelyet viharos tapsorkánnal jutalmazott a szépszámu közönség. A műsort a késő esti órákig tartó tánc követte.

Brü kíváns

Bérkonflikt

Hitler külpolitikai társasági pártok mult napokban lébelpolitikai helyzetéből híresztelésekről a demokraták pártjétek el, hogy moösszeakarja hivatalást és hogy a tervlitások miatt be a kormány semlegesner hadügyminiszterdióbeszéde, amehogy a kormány galom érdekében n fog. Kissé enyhítugylátszik, hogy párt is hajlandó levbábi semleges tálabb is arra az időszocialista veszedel

Az új szükségre kizsivárgott hírek a bérszerződésék k a szocialisták kívájarult ahhoz, hogy tartják bérkonflikt egyeztető bíróságok bevett bérleszállítá az új szükségrende zonyos árucikkék aától függ. A fizetetésben a szükségre kedik, hogy február a köztisztviselők filenc százalékkal csőmi vasutak árleszáember 16-i hatálly mérséklék. A forgalmszent háromnegyed zalékra emelik fel.

Feloztomány

Kedden ül össze e héttel ezelőtt megváni tartománygyűlésény csak helyi jezik, valójában az e tikára kiható jelenhessen tartománygydölnie a nagy kérdás arra, hogy a nérpárt, a Centrum, ha ni a szélsőjobbaldaltománygyűlésben, m nemzeti szocialistátán ezidőszent n dalt, sem baloldali t attól függ, csatlakoz nemzeti szocialistá ben lehetővé válik kormányzása. Hitler en is érintkezésbe hesseni vezéréivel, ket a nemzeti szociékes támogatására, a an egyelőre nincs együttműködésre. H pbboldali többség ö nem marad más hát nok-kormányt kinevelet esetleg arról is ak a tartománygyvű ásokat irnak ki Hes

Hitler é

Hitler Adolf interera della Sera berl es kifejtette, hogy m stapárt álláspontja ázzal szemben. A n art nem lehet sem am protestáns párt, gyházzal szemben b centumpárt ellen lnak a nemzeti szo

COYEN II

Brüning elfogadta a szocialisták kívánságait és a cselekvés útjára lép Hitlerék ellen

Bérfkonfliktusok esetére továbbra is fenntartják az egyeztető bíróságok rendszerét. Hitler a centumpártot akarja megnyerni

Hitler külpolitikai akciója és a közpártok ellenakciója az elmúlt napokban lényegesen kiélezte a belpolitikai helyzetet és a legkülönbözőbb híresztelésekre adott okot. A szocialdemokrata párttól olyan hírek terjedtek el, hogy most már ez a párt is össze akarja hívni a birodalmi gyűlést és hogy a tervbevetett új bérlészállítások miatt be akarja szüntetni a kormány semleges támogatását. Groener hadügyminiszter vasárnap esti rádióbeszéde, amelyben bejelentette, hogy a kormány a belpolitikai nyugalom érdekében most már cselekedni fog. Kissé enyhítette a feszültséget a hír, hogy a szocialdemokrata párt is hajlandó lesz a kormány további semleges támogatására, legalább is arra az időre, amíg a nemzeti szocialista veszedelem enyhül.

Az új szükségrendelet tartalmáról kizárva a hírek szerint a kormány a bérszerződés kérdésében elfogadta a szocialisták kívánságait és hozzájárult ahhoz, hogy továbbra is fenntartsák a bérfkonfliktusok esetére az egyeztető bíróságok rendszerét. A tervbevetett bérlészállítások végrehajtása az új szükségrendelet értelmében bizonyos áruelemek árának olcsóbbodásától függ. A fizetésleszállítás tekintetében a szükségrendelet úgy intézkedik, hogy február elsejétől kezdve a köztisztviselők fizetését további kilenc százalékkal csökkenti. A birodalmi vasutak árleszállítási tarifáját december 16-án hatálybal 25 százalékkal mérséklék. A forgalmi adó kulesát viszont háromnegyed százalékról 2 százalékra emelik fel.

Felozlatják a heseni tartománygyűlést?

Kedden ül össze első ülésre a három héttel ezelőtt megválasztott új heseni tartománygyűlés. Bár ez az esemény csak helyi jelentőségűnek látszik, valójában az egész birodalmi politikára kiható jelentőséggel bír. A heseni tartománygyűlésben kell eldölnie a nagy kérdésnek, van-e kilátás arra, hogy a német polgári közép-párt, a Centrum, hajlandó-e támogatni a szélsőjobbokat. A heseni tartománygyűlésben, mint ismeretes, a nemzeti szocialisták nagy győzelme után ezidőig nincs sem jobboldali, sem baloldali többség és minden a közpártoktól függ. Esatlakozik-e a Centrum a nemzeti szocialistákhoz, amely esetben lehetővé válik a szélsőjobbokkal szembeni támadás. Hitler Adolf személyesen is érintkezésbe lépett a centrum vezetőivel, hogy megnyerje a nemzeti szocialista párt semleges támogatására, a Centrumban azonban egyelőre nincs hajlandóság az együttműködésre. Ha nem sikerül a jobboldali többség összehozása, akkor marad más hátra, mint hivatalos kormány kinevezése, amelynek a birodalmi kormánybiztos áll. Szó eshet esetleg arról is, hogy felozlatják a tartománygyűlést és új választásokat írnak ki Hessenben.

Hitler és a katolicizmus

Hitler Adolf intervjút adott a Corriere della Sera berlini tudósítójának, aki kifejtette, hogy mi a nemzetiszocialista párt álláspontja a katolikus egyházhoz szemben. A nemzeti szocialista párt nem lehet sem katolikus párt, sem protestáns párt, hanem mindkét felelősséget szemben békében akar élni. A centumpárt ellen csak azért harcolnak a nemzeti szocialisták, mert a

párt politikai működését kifogásolják, de nem azért, mert a párt — amint vezetői mondják — állítólag a katolikus egyház érdekeit képviseli. Hitler ezután megcáfolta azokat a híreket, hogy külpolitikai bizalmasa, Rosemberg főszekrényű Londonból hazafelé Párizsba is ellátogat. Az

kat a híreket, hogy ő maga Rómába készült, Hitler nem erősítette meg, de cáfolatra sem volt hajlandó. Nem igaz — mondotta Hitler —, hogy azért kezdett fokozottabb külpolitikai akciót, mert titkos megállapodásokat akar kötni a külfölddel. Hitler végül kijelentette, hogy nagy szimpátiát érez

A bukaresti törvényszék elfogadta a Berkovici Bank kényszeregyezségét

A Berkovici Testvérek 250 millió lej értékű személyes vagyonukkal garantálták a követelések visszafizetését

Bucuresti-Bukarest, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az ilfovi törvényszék tegnap délután hirdette ki a döntést a Berkovici Bank kényszeregyezségi kérésében. A kérést a bank hitelteljesítőinek 88 százaléka november 1-én megszavazta, miután Eli és Adolf Berkovici körülbelül egynegyedmilliárd lejre

becsült személyes vagyonukkal garantálták a követelések teljesítését.

A törvényszék a tegnapi tárgyaláson meghallgatta Vasilescu kényszeregyezségi bírói jelentését, majd az oponenteket. Szám szerint ötven ellenzték a kényszeregyezségi kérés teljesítését, egyesek szakértői ellenvéleményezést kértek, mások pedig a

kérés megtagadását javasolták. A bíróság egyhangulag úgy határozott, hogy omologálja a hitelezők által megszavazott kényszeregyezséget a következő feltételek mellett: a Berkovici Bank három éven belül százszázalékos kvótát fizet, 4, 8, illetőleg 12 százalékos kamattal.

Mennyi államsegélyt kapnak jövőre a különböző egyházak?

Négyszázezer lejjel redukálták a zsidó kultusz államsegélyt

Bucuresti-Bukarest, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kisebbségi képviselők ma délelőtt intervenáltak a kultusz- és közoktatásügyi minisztériumban a kisebbségek számára folyósítandó államsegélyek kérdésében. Erdeklődésükre közölték velük, hogy az egyes egyházak és felekezetek államsegélye az elkövetkező esztendőben a Jorga miniszterelnök által

eszközölt ratifikálás alapján a következőképpen alakult ki: Görögkeleti egyház 402 millió, görögkatolikusok 42 millió 771 ezer, római katolikusok 34 millió 554 ezer, reformátusok 20 millió 403 ezer, lutheránusok 11 millió, zsidók 8 millió 606 ezer, muzulmánok 4 millió 942 ezer, unitáriusok 2 millió 272 ezer lej. Az unitárius és a református egyházak államsegélyt

Jorga miniszterelnök intervenciója következtében felemelkedett. A zsidó kultusz számára eddig fizetett 9 millió lejes segélyt közel négyszázezer lejjel redukálták. Itt jegyezzük meg, hogy az erre az évre esedékes államsegélyből eddig mindössze egy millió lej folyósított a pénzügyminisztérium.

Dr. Fildan nagyváradi táblai főügyész beadványban kérte a táblai tanácsot, hogy a borsai-per fellebbviteli tárgyalását ne Nagyváradon tartsák meg

Oradea-Nagyvárad, december 8. Tudvalevő, hogy a nagyváradi tábla tanácsa a november 10-éről elhalasztott borsai per fellebbviteli tárgyalását december 12-ére tűzte ki.

Miután a per letárgyalására delegált táblai tanácselnök: Szöllősy dr. közben megbetegedett, már arról volt szó, hogy a per tárgyalását újra elhalasztják. Most azonban érdekes fordulat állott be a per ügyével kapcsolatban. Dr. Fil-

dan Emil táblai ügyész beadvánnyal fordult a nagyváradi tábla elnökségéhez, melyben azt a javaslatot teszi, hogy a borsai per fellebbviteli tárgyalásával egy más városban székelő táblai tanácsot bizzanak meg. A főügyész indoklásában rámutat arra, hogy Nagyvárad zsidó központ és a per itteni tárgyalása nagy izgalmat kelthetne a zsidó lakosságban. Emellett a perrel kapcsolatban más irányban is feszült atmosz-

féra alakulna ki, ami semmiesetre sem lehet kívánatos.

A főügyész szerint ezek az okok nagyon is alátámasztják javaslatát, miért is a nagyváradi tábla elnöksége módot találhat arra, hogy kérését teljesítse.

Tekintettel a tárgyalás közeli dátumára, Nagyváradon izgatottan várják a tábla elnökségének döntését a táblai főügyész javaslata ügyében.

A kínai kormány nem fog kiadni parancsot csapatainak a Nagy Fal mögé való visszavonulásra

Párizs, december 8. Sze dr. kínai fődelegátus felkereste sir Erik Drummond népszövetségi főtitkárt, akinek a nankingi kormány két jegyzékét adta át. Kína bejelenti a jegyzékben, hogy a japánok felderítő repüléseikkel állandóan veszélyeztetik Csin-Csau környékén a békét, közli továbbá, hogy már nem áll fenn annak szükségessége, hogy csapatait a Nagy Fal mögé visszavonja. A tanács szövegező bizottsága délelőtt meghallgatta Sze dr. előterjesztéseit, aki kormánya képviselőjében nagyjában elfogadta a népszövetségi határozat tervezetét. Délután Briand fogadta Joshi-

sawa japán fődelegátus látogatását s az esti órákban megtartott bizalmas tanács ülésen beszámolt Joshisawával folytatott megbeszéléséről. Ugy hírlik, hogy Japán még mindig ragaszkodik ahhoz a jogához, hogy a kínai bandákat megfékezhesse.

Lord Robert Cecil angol népszövetségi fődelegátus a tanács bizalmas ülése után az újságírók előtt annak a reményének adott kifejezést, hogy a tanács szövegét befejezheti a távolkeleti viszály ügyében összehívott rendkívüli ülésszakát.

Későbbi jelentés szerint a népszövetségi

tanács még mindig nem hozhatja nyilvánosságra döntését a mandzsuri konfliktus ügyében, mert újabb nehézségek merültek fel.

London, december 8. A kínai csapatparancsnokok kijelentették a hatalmak Csin-Csauban tartózkodó katonai attaséinak, hogy a nankingi kormány elvitatja Japántól azt a jogot, hogy Mandzsuriában kínai banditákat üldözhessen. A parancsnokok szerint a kínai csapatok nem fogják Csin-Csaut kiüríteni, mert a kínai kormány nem fog parancsot kiadni a Nagy Fal mögé történő visszavonulásra.

Zsidó kórházsors-jegyet

Huzás: december 13.

Főnyeremény: 1.000.000 lei

coyen még ma

Vulpeanu sir és hisztérius kitörések között teszi meg vallomását Részletesen vall az apahidai homoszekszuális gyilkos, de véletlen szerencsétlenségnek állítja be a rémtettet

Elhanyagolt külsővel, borotvátlanul, rendezetlen ruhában érkezett Kolozsvárra Vulpeanu táncmester, akit kedden délután átadtak az ügyészségnek

A tett elkövetése után Vulpeanu hazaautozott Besztercére és magához vette utlevelét

Cluj-Kolozsvár december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Azt hitte volna az ember, hogy Vulpeanu figurájában egy finom dandivel találkozunk, aki öltöztetésben választékos és fellépésében a táncmester rugékonysága mutatkozik meg. Fényképéről még jóképű embernek is véltük az apahidai borzalmas gyilkosság tettesét. Így hát csalódottan szemléltük ezt a nagyszakállu, gyűrött kék ruhában és kopott barna átmeneti kabátban lévő embert. Ami az arcából a szakáll alatt látszik, cseppet sem vonzó, félszöke haja pedig a feje bubján már kopaszodik. A két hónapos fogság nagyon megviselte Vulpeanu Augustint s amint szeméit ideges gyorsasággal járhatja körbe a rendőrkezesztor előszobájában, a tipikus bűnöző benyomását kelti.

Vulpeanu félrefordította az arcát
Az éjszakát a rendőrségi fogdában töltötte Vulpeanu. Hajnali két órakor érkezett meg Biharpüspökiről Marposan szubkomiszár társaságában és már kora reggel „kihallgatáson” fogadta Hatieganu Simon rendőrkezesztor. Most, déli tizenkét órakor, már másodszer hozták fel a kvestorhoz. Több mint egy óráig hallgatta ki a kvestor Vulpeanút, majd a táncmester Marposan szubkomiszár társaságában hagyta el a kvestor irodáját. Mikor kilépett, félrefordított arccal ment a kijárat felé. Szégyelte magát.

Hatieganu Simon rendőrkezesztor Vulpeanu egyórás kihallgatásának hatása alatt áll, amikor az újságírók nagy csoportja bevonul irodájába.
— Mikor megérkezett, a kulturálatlan embert játszóta meg a rendőrség tisztviselői előtt. Mikor hozzám került, már egészen másként beszélt. Azelőtt egészen hibás románsággal, népies kifejezéseket használva, magyar szavakkal keverve beszélt, adta elő mondanivalóját. Itt már irodalmi nyelven tette meg vallomását.

Vulpeanu ellentmondó vallomása
A rendőrkezesztor előadásából a következőképpen alakul ki Vulpeanu Augustin rémtettének története és a szerencsétlen pária lelkiállapota, amikor a gyilkosság minden mozzanatát fel kell idéznie a nyomozást vezető hatóság előtt:
— Teljesen éspézu ember, értelmes és meglehetősen intelligens. Vallomástételénél az első percben látható, hogy rend-

A gyilkosság pillanata Vulpeanu előadásában

— Este kilenc órakor Bonchidánál megállítottam az autót. Itt már durvaságokig ment a veszekedés. Egy pillanat és Flaviu bricsesz nadrágjának kötött lábszárvédőjéből előkapta a revolveremet...
— Itt az első konfúzió. Greabu saját lábszárvédőjéből Vulpeanu revolverét vette elő...
— Hogy került Greabuhoz a maga revolvere?
Vulpeanu habozás nélkül válaszol:
— Még otthon lopta el a lakásomról...
Aztán így folytatódik a gyilkos előadásából az október 7-iki éjszaka borzalma:
— Rámszegezta a revolvert és úgy

kívül ideges, olykor hisztériás rohamokat kap. Vallomásának egyes részleinél sir, különösen amikor az áldozatával való érzelmi momentumokról beszél. A maga módján szeretet a fiatal diákot és gyötöröve gondolt arra, hogy megölje. Semmiesetre sem bűnöző típus, inkább szerencsétlen pária, akit teljesen feldúlt a borzalmas autót...
— Az első vallomás...
— Vallomása zavaros és ellentmondó. Előbb úgy vallott, hogy a diák még otthon ellopta revolverét. Az uton állandóan pénzt követelt tőle. Veszekedtek. Végül verekedésre került a sor. A revolver verekedés közben sült el és így halt meg Flavius...
— Aztán mikor a történetet kornológikus sorrendben kellett a kvestor előtt elmondania, megváltoztatta a vallomását. Egyes részeken ideggöröcsökbe esett, sirt, kétségbeesve mondott el olyan intimásokat, amelyekről nem tudhattak a hatóságok vezetői...

Mi történt október 7-én
— A borzalmas október 7-iki nap történetét és a nap előzményeit drámai jelenetek között mondta el Vulpeanu. Híven adta vissza az egymásratorló lélektani pillanatokat és hisztériás kitörések közepette mondotta el az alábbi háborzongató történetet:
— Egy éve voltak kapcsolataim Greabu Flaviussal. Hetenként egyszer-kétszer találkoztunk, sokszor autózunk, Kolozsvárra is jártunk. Állandóan kapott pénzt mozira és apró szórakozásokra. Ha kért, mindig adtam neki, pedig tudtam, hogy nőkhöz is jár és nem ragaszkodik hozzám. Sokszor veszekedtünk, mert mindig többet és többet követelt. Október 7-én szerdán délután találkoztunk. Arról volt szó, csütörtökön reggel behajtok Kolozsvárra, hogy árut vásároljak nővérem üzlete számára. Mondtam Flaviunak, hogy utazom és erre ő azt ajánlotta, hogy előbb menjük át Kolozsvárra, töltsük ott az éjszakát és majd reggel visszajövünk. Otthon majd azt fogja mondani, hogy Gorbón volt és meglátogatta az egyik rokonát.
— Nem tértem ki a kérés elől. Délután fél hat órakor indultunk el Besztercéről. Huszonegyezer lej volt nálam. Flaviu tudta ezt és mingyárt azzal kezdte, hogy pénzt követelt tőlem. Nem akartam adni, erre fenyegetőzni kezdett. Órákig vitakoztunk.

— Elpusztítottam az autót...
— „Elpusztítottam az autót” — kiáltotta és dulakodás közben megfordulva belelőtt a kocsiába.
— Meg voltam ijedve... — mondja Vulpeanu — el akartam kerülni a veszekedést...
— „Menjünk Kolozsvárra — csillapítottam — ott majd mindent elintéznünk” — s már ugrottam is le az autóról, hogy bekurblizzam.
— „Hagyd, majd én megcsinlom” — mondta Flaviu — és az ülés alól elővette a kurblizó vasat. De ahelyett, hogy elindította volna a kocsit, nekemrontott a vassal és le akart ütni vele. Ekkor

már nálam volt a revolver...
— Itt a második homályos, sőt egészen valószínűtlen pont. Hogy került Vulpeanuhoz a revolver? Azelőtt még Greabunál volt...
— A verekedés hevében került hozzám — indokolja Vulpeanu — már nem tu-

Borzalmas autót a hullával Besztercére és vissza

— Mikor láttam, hogy Greabu meghalt, nem tudtam mit teszek. Valósággal önkívüli állapotban bedobtam a hullát a kocsiába és örült tempóban visszaindultam Besztercére. Nem tudom milyen sebességgel mentem, azt sem tudom, hogyan érkeztem haza a holttesttel... Ejjel tizenkettő lehetett, mikor házuk mögött lestopoltam az autót és bementem a nővéremhez. Azt mondtam neki, hogy megyek áruért Kolozsvárra. A nővérem nem értette a dolgot, de én azt mondtam, hogy ideges vagyok, amúgy sem tudnék aludni. A nővérem négyezer lejt adott át nekem. Ezzel együtt huszonegyezer lejt volt nálam. Magamhoz vettem az utlevelemet is és hajtottam vissza a hullával Kolozsvár felé...
— „El akartam rejteni a holttestet”
— Válaszútnál megállítottam az autót. Néhány ház volt ott és arra gondoltam, hogy egy paraszt csűrjében elhelyezem a hullát. De kocsik jöttek arra felé és meggondoltam. Továbbhajtottam Kolozsvár felé. Borzalmas félelem volt rajtam. Apahidán átmentem a hídon, ott lestopoltam az autót. Kiemeltem a hullát, visszamentem a hid közepére és a vízbe hajítottam a hullát. Aztán megindultam Kolozsvárra...
— Ami ezután történt, azt már a nyomozás adataiból ismerjük. Vulpeanu autót vett az Emke drogéria sarkán és a gyilkosok ősi ösztönétől hajtva, visszatért a színhelyére... Innen aztán visszatért Kolozsvárra és elűnt a nyomozóközegek elől.
Vulpeanu a következőképpen mondja el:
— Másodszer is vissza Apahidára — A vasutal szemben szálltam meg,

CSAK MARADANDO ÉRTÉKET AJANDEKOZZON

Meisseni, herendi, zsolnai, kopenhágai nemes porcellánt hihetetlen olcsón vehet Lepagenál, Kvár Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.
dom hogyan...
— Folytattuk a dulakodást. En megfogtam Greabu kezét, ő is az enyémét. Dulakodás közben elsült a revolver. Greabu lezuhant az autótól.
Itt a vallomás hisztériás jajgatással akad meg. De ezek a hisztériás kitörések sem felejtetik azt, hogy a vallomásnak a gyilkosságra vonatkozó részét fölötté valószínűtlen. Hatieganu rendőrkezesztor úgy gondolja:
— Valószínűleg sokat veszekedtek, lehet, hogy dulakodás lett belőle és ekkor Vulpeanu elővette a revolverét. Halálán tékon lötte. A lövés irányát mutatja a golyó utja az autókorszerűán keresztüli.
Vallomása további részében Vulpeanu új dolgokat mond el.

a Napoleon hotelben. Itt fehérenemű voltam. A fehérenemű Besztercéről hoztam, amikor Bonchidáról visszateletem... Egy aktatásakát is magamhoz vettem. Elhatároztam, hogy Bukarestbe megyek. Felültem a Rapidra. De csak Apahidáig mentem el. Gondoltam, Bukarestben felismernek és letartóztatnak. Utlevelém volt. Megvártam Apahidán nemzetközi gyorsot és Nagyváradon Budapestre szöktem...
A kérdésekre kijelentette, hogy Apahidán másodszer nem ment vissza holttesthez. Csak az állomás épületében tartózkodott. A budapesti letartóztatásról a következőket mondja:
A budapesti ezredparancsnok fogadta el Vulpeanút
— Napokig kóboroltam Budapestén. Aztán eszembe jutott, hogy felkeresse ezredparancsnokomat. Előadtam neki, hogy állás nélkül vagyok és szeretnék Pesten elhelyezkedni. Ő helyetl kimá mindent megígért és aztán kiment a szobából. Pár perc múlva jöttek a rendőrségtől. Az ezredes feljelentett. Az újságokból tudta, hogy mit tettem.
Igy mondja el Vulpeanu az utolsó évek legborzalmasabb bűnyégének történetét. Hogy vallomása mennyire felel meg a valóságnak és mennyire nem, azt már az ügyészségi vizsgálata kell megállapítania. Vulpeanút kedden délután már át is adták az ügyészségnek és Vioreanu vizsgálóbíró szerdán fogja a helyszínen levezetni a bűntény rekonstrukcióját. Vulpeanút saját autóján viszik ki Bonchidára és a Kolozsvárra vezető országúton pontrol-pontrol kell elmondania mindazt, amit már a rendőrkezesztor előtt is elmondott.

Dánia egész partvidéke mentén borzalmas tengeri vihar tombol

Helsinki közelében egy svéd gőzös zátonyra futott

Berlin, december 8. Helsinkiből jelentik, hogy az Inga svéd gőzös a kikötő közelében zátonyra futott. Mentőhajókat indítottak utba a gőzös segítségére. A Heros és Olga hajók is segélykérő jeleket adtak le Öregrund közelében. Utóbbi legénységével és szállítmányával együtt megmentették.
Dánia egész partvidéke melléknél napok óta példátlan heves viharok vannak. Kalundborgban számos ház tetejét a szélrohámok elsodorták s ledöntötték a rádióállomás vasból készült antennaszlopait. Öresund kikötője tele van tengerjáró hajókkal, amelyek nem merik megkockáztatni a tengerre kifutást.

Jütland szigete körül is megszünt a hajóforgalom. A klamenborgi állatkertben a vihar derékba törte a fákat.
— Január 12-én kerül főtárgyalásra a budapesti Röser-intézet bizonyítványbíróságya. Budapestről jelentik: A Röser-intézet bizonyítványbíróságya január 12-én kerül főtárgyalásra. Az ügyészség Röser Edvin és Bader Miksa ellen 194 rendbűntető közokirathamisítás büntette címen emelt vádat.
HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

ÁTMENETI KABÁT Lei 1700 és felfebb
RAGLAN Ia FLAUSCH Lei 3000 és felfebb
M. NEUMANN RUHAÁRUHAZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

HIR
UJ KELET az eg...
bánsági zsidósá...
szerkesztő: Dr...
Férfő szerkesztő...
Bukaresti szer...
Közösi Ernő, Str. Sf...
Közösi utányomása...
megjelölésével e...
Foujita megszök...
antik: Foujita Páriz...
pán festőművész ki...
ancia fővárosban V...
festőművészrel együ...
gében azonban hiáb...
képeit, ehelyett a ja...
ek egy levele érke...
készségeesett szav...
ura egy néger k...
ába utazott.
— A Korunk decem...
nk decemberi száma...
moly és mélyszán...
unkát, amit hosszú é...
par nyelvtérleteken...
szdag anyagából a k...
almányokat emeljük...
fogsága lélektana...
nőttek oktatása An...
n: A nemek átválto...
nc: Az orvostudomá...
er Ferenc: A kínai...
szky Erik: Tökés...
ec. Jöcsik Lajos: ...
rópa ellentéte. Stb...
ényeket Morvai Gy...
oholy Nagy László...
ások írtak. A Kult...
Budapestre szöktem...
A kérdésekre kijelentette, hogy Ap...
hidán másodszer nem ment vissza...
holttesthez. Csak az állomás épületé...
tartózkodott. A budapesti letartóztat...
ról a következőket mondja:
A budapesti ezredparancsnok...
fogadta el Vulpeanút
— Napokig kóboroltam Budapestén...
Aztán eszembe jutott, hogy felkeresse...
ezredparancsnokomat. Előadtam neki...
hogy állás nélkül vagyok és szeretné...
Pesten elhelyezkedni. Ő helyetl kimá...
mindent megígért és aztán kiment a...
szobából. Pár perc múlva jöttek...
rendőrségtől. Az ezredes feljelentett...
Az újságokból tudta, hogy mit tettem...
Igy mondja el Vulpeanu az utolsó...
évek legborzalmasabb bűnyégének...
történetét. Hogy vallomása mennyire...
felel meg a valóságnak és mennyire...
nem, azt már az ügyészségi vizsgálata...
kell megállapítania. Vulpeanút kedden...
délután már át is adták az ügyészség...
nek és Vioreanu vizsgálóbíró szerdán...
fogja a helyszínen levezetni a bűnté...
ny rekonstrukcióját. Vulpeanút saját...
autóján viszik ki Bonchidára és a Koloz...
várra vezető országúton pontrol-pontro...
kell elmondania mindazt, amit már a...
rendőrkezesztor előtt is elmondott.

Vannak még jó ü...
entik: Közgazdaság...
dasági válság oda...
nak hasznathajtó...
ték közé a nemrég...
si grammatügyi kiá...
ntatás szerint a k...
ele 243 millió fran...
egben benne van az...
nk is, amelyet a ki...
sziáték sorsjegyeiből...
ezer sorsjegyet boc...
mennyi eltek. Belé...
ze kilenc és fél milli...
el, ellenben helyb...
szőlőből tizenhét m...
ségeihez a francia...
lió, Párizs város tíz...
brenóiót adott, ame...
még így is 30 milli...
leg maradt. A kiáll...
ogatója volt.

Elrontott gyor...
elygés, kellemetlen...
ás, láz, székszorul...
menés eseteinél má...
szetes „Ferenc J...
rsan, biztosan és k...
Ujjab szükségrend...
he Németországban...
A birodalmi minist...
üléseken befejezte...
kségrendeletek meg...
den jelentést tesz...
Az új szükségrende...
a késő délutáni órá

HIREK

KELLET az egyetemes erdelyi és banskai zsidóság napilapja... Szerkesztő: Dr. Marton Ernő... Főfelolvasó: Jambor Ferenc... Bukaresti szerkesztőség: Marton Ernő, Str. Sft. Constantin 31 bis...

Foujita megszökött. Párizsból jelentik: Foujita Párizsban élő világhírű japán festőművész kiállítását tervezett Franciaország fővárosában Van Dongen francia festőművészsel együtt. A kiállítás helyében azonban hiába várták Foujita érkezését, ehelyett a japán festő felesége egy levele érkezett meg, amelyben kétségbeesett szavakkal közli, hogy ő maga egy néger kisasszonnyal Brazíliába utazott.

A Korunk decemberi száma. A Korunk decemberi száma is folytatja azt a kemény és mélyszántó ismeretterjesztő munkát, amit hosszú évek óta végez a magyar nyelvterületen. A decemberi szám anyagából a következő vezető tanulmányokat emeljük ki: Neufeld Béla: Fogság lélektana. Remény József: A német oktatás Amerikában. Szalai István: A nemek átváltozása. Schmiéd Ferenccel: Az orvostudomány válsága. Danzin: A kínai polgárháború. Jánosik Erik: Tökés fejlődés és tökéletesedés. Jósik Lajos: Kelet- és Nyugat-Európa ellentéte. Stb. Szépirodalmi közleményeket Morvai Gyula, Selley József, Székely Nagy László, Linard Laicen és mások írtak. A Kulturkrónika, Szemle, Előpolitikai problémák és Disputa rovájában husz kisebb cikket talál az olvasó. A Korunk előfizetési ára egész évre 860, fél évre 450, negyedévre 250 lej, mely összeg havi részletekben is fizethető. Munkaszámot ingyen küld a Korunk kiadványtala Cluj-Kolozsvár, Str. Regala 12. szám.

Anglia és Franciaország között kiéleződött a helyzet a jövátételi kérdésben

Smuth tábornok a jövátételek törlesztésének szükségességét hangoztatta

London, december 8. Smuth tábornok, volt délafrikai miniszterelnök európai útjából visszaérkezett Fokvárosba, ahol az újságíróknak tett nyilatkozatában kijelentette, hogy ha Németország nincs abban a helyzetben, hogy a jövátételeket tovább fizesse, Anglia is követni fogja rövidesen ezen az uton. Smuth annak szükségesét hangoztatta, hogy töröljék a jövátételeket. Ellenkező esetben súlyos szociális nyugtalanságok fogják Európában a rendet zavarni. Egyidejűleg a Németország fizetőképességének megállapítására hivatott bizottság Beneduce olasz delegátust elnökké választotta, majd elnapolta magát arra az időpontra, amikor a bizottságba beválasztott új tagok már szintén Bazelben lesznek.

A bizottsági tagokként szereplő bankszakértők külön-külön megkezdtek információszerző munkásságukat. London, december 8. A tegnapi esti lapok szerint Franciaország és Anglia között a jövátételi kérdésben s más gazdasági kérdésekben is kiéleződött a helyzet s ezért Franciaország most Anglia ellen irányuló belga-francia vámegyezménnyel szándékozik kiérleltetni. Az unio ugyanolyan alapon jönne létre, ahogyan Németország és Ausztria az osztrák-német vámunioit tervezték.

Hymans belga külügyminiszter angliai tárgyalásairól az öt megkérdő újságíróknak csak annyit mondott, hogy a helyzetet komolynak tartja, de a sajtó részére közléseket nem tehet.

Dr. Farkas Imre előadása a magánalkalmazottak szervezetében. A Magánalkalmazotti Federáció kolozsvári csoportja szakmai előadások tartását vette terbe, melyeket minden szerdán este negyed 9 órakor az Építőmunkások Otthonában (Str. Văii-Patak u. 7. sz.) tartanak meg. A bevezető előadást szerdán, december 9-én este „Általános egészségügyi problémák” címen dr. Farkas Imre belgyógyász tartja. Beléptidij nincs. Vendégeket szívesen látnak.

Olasz nyelvoktatás. Az olasz konzulátustól kaptuk az alábbi kommunikét: A kolozsvári olasz kolónia kezdeményezése folytán és a II. Károly nevet viselő Kereskedelmi Akadémia védelme alatt olasz nyelvű kurzusokat fognak tartani kezdők számára. Prof. dr. Francesco Anelli fogja az olasz nyelvleckekeket adni a fentemlített akadémián egyik termében, minden kedden és pénteken este 8-9-ig. Az oktatás teljesen díjmentes lesz. Beiratkozni az Olasz-Román Kereskedelmi Bankban (Str. Iuliu Maniu 1.) lehet naponta 9-12 között. Az előadások ünnepélyes megnyitása folyó hó 9-én, szerdán d. u. 6 órakor lesz. RENDES BÉLMUKÖDÉSEST az Artin dragée biztosítja.

Argentínában és Ausztráliában kitűnő a buzatermés. Londonból jelentik: Argentínában és Ausztráliában kitűnő a buzatermés. Közlelebről megjelenik a nemzetközi gabonapiacokon kínálatuk.

Eseményszámba menő fényes keretek között fog lezajlani a Diáksegélyző kolozsvári bálja

Alig néhány napja, hogy a zsidó diákok menzája felett protektorkodó Diáksegélyző elhatározta ezidei báljának december 19-én való megtartását és az előkészületek máris abban a stádiumban vannak, mint ha hetek-hónapok óta folynék a munka. Kolozsvár zsidó uriaszonyai és leányai impozáns számban és bámulatos lelkesedéssel csatlakoztak az akcióhoz s valóságos lendületes tempóban végzik a nagyszabásúnak tervezett bál sokirányú munkáját. A Diáksegélyző irodájában egymást érik a rendezőbizottság különböző szekcióinak megbeszélései, amelyek újabb és újabb ötleteket termelnek ki a bálnak minél szórakoztatóbbá és vonzóbbá tételére érdekében. Csütörtökön este 7 órakor ismét az ifjusági rendezőbizottság tagjai gyűlnek össze, hogy eddigi munkájukról referáljanak és új munkaprogramban állapodjanak meg. Szombaton este Kolozsvár zsidó hölgyei tartanak megbeszélést, akik a bál nivója és erkölcsi sikere érdekében fáradoznak. Az eddig beérkezett jelentésekből örömmel lehet megállapítani, hogy a zsidó diákság barátai meleg szívvel állanak az ügy mellett és hogy a 19-i bál nemcsak egy pompásnak ígérkező fényes nivóju mulatság, hanem az ifjuság iránti szeretet élő dokumentuma is lesz.

NAPROL-NAPRA

Richard Strauss a jövő évi saeburgi ünnepi játékokon Fidelit fogja dirigálni és saját művei közül is néhányat.

A Credit Foncieros másfél milliárdos 4 százalékos premiumkölesönt fog kibocsátani 98 és fél százalékos árfolyamon. A kölesönt ötven évre tervezték.

A Szinkör Mozaik nagy filmhete. Előadások: d. u. 3, 5, 7 és este 9 órakor

Table with 2 columns: Day and Program. Dec 9: Az istenek kegyence; Dec 10: Csüörtök; Dec 11: Péntek; Dec 12: Szombat; Dec 13: Vasárnap; Dec 13: Vasár. d. e. II.; Dec 14: Hétfő; Dec 15: Kedd. Programs include Emil Jannings, Renate Müller, Olga Tschecsova, Liane Haid, Oskar Karlweis, Huszar Pufi, Truie Hesterberg, Liene Dexters, Walter Ribia, Marlene Dietrich, Fritz Kontner.

Helyárak: a délután 3 óras előadáson minden jegy 10 lej, a többi előadásokon földszint és páholy 20 lej, alsó erkély 15 lej, felső erkély 10 lej

Megnyilt az amerikai parlament új ülészaka

Tizenhárom év óta először történt, hogy a demokraták vannak többségben a parlamentben

Párizs, december 8. Washingtonban a képviselőház megnyitó ülése formalitásokkal telt el. 13 év óta először fordult elő, hogy a demokratáknak van többsége s az elnök is az ő sorakból került ki. Az amerikai képviselőház kedden hallgatja meg Hoover elnök üzenetét.

tökhöz. A karhatalom egyideig passzivan viselkedett, de azután oszlrása szölitotta fel a tüntető tömeget, ami különösebb incidensek nélkül végbe is ment.

Az amerikai parlament megnyitásával kapcsolatban a francia lapok megállapítják, hogy bár a bázeli tanácskozásnak sokkal több a közvetlen kapcsolata az európai problémákkal, a washingtoni parlamenti ülészaknak mégis sokkal nagyobb a jelentősége még pénzügyi szempontból is Európa jövő helyzetének alakulására.

A görög és a lelkész. Londonból jelentik: Chudacek newyorki anglikán lelkész papi funkciója közben a templomban megismerkedett a világhírű Ziegfeld-táncosnővel egyik görölgével, akibe beleszeretett és szoros barátságot kötött vele. A leány egy forró pillanatban megígérte, hogy férjhez megy hozzá, de később meggondolta a dolgot, mert nem akart a szinpadtól megválni. A lelkész most 50 000 dollár kártérítésért perelte a táncosnőt „Jelli fájdalmai” fejében.

Washington, december 8. A parlament ülészakának megnyitása alkalmából munkanélküliek a törvényhozás palotája és a minisztériumok előtt tüntetést rendeztek, amelyen az állami munkanélküli segély azonnali bevezetését követelték. A vidékről a szövetségi fővárosba érkezett éhségfelvonulás résztvevői, akik egy nappal előbb érkeztek meg s akiket a hatóságok lakással és étellel láttak el, akadálytalanul megtartották nagygyűléseiket, majd csatlakoztak a tüntetéshez.

CSUKAMAJOLAJ helyett esemege: a Jamalt. Meghalt dr. Pogány Gyula, az öngyilkos nagyváradi ügyvéd felesége is. Nagyváradi tudósítónk jelenti: A tragikus körülmények között öngyilkossá lett dr. Pogány Gyula nagyváradi ügyvéd szintén öngyilkossá lett felesége még a hétfői éjszaka folyamán ugyancsak kiszenvedett. A tragikus véget ért házaspár kedden nagy részvét mellett temették el.

zik és húzás útján fogják törleszteni. Időelőtti visszafizetése 1937 január 1-től lehetséges.

Eckener dr. ma Sheffieldbe érkezett, ahonnan kirándul Cardingtonba és megtekinti a léghajóhangárokat. A Graf Zeppelin parancsnoka angliai tartózkodása alatt meg fogja látogatni lord Londonderry angol légügyi minisztert és esetleg látogatást tesz Macdonaldnál is.

A svájci olimpikonok új típusu bob sleigh-al vesznek részt a Lake Placideban tartandó téli olimpiáson. A szánkó tisztá acélból készült. ülései acél szalagokra helyezett nemez párnák. A bob magassága az előző 35 centiméterekkel szemben csak 18 cm.

Angliában a hölgyek részére örökös tennisz-vándordíjat kreálnak, a melyért szintén Davis-cup szabályok szerint kell küzdeni. A terv tavasszal a nemzetközi tenniszszövetség elé kerül.

Belgium területén a futball szezonban 24 ezer 666 meccset játszottak 524 ezer 500 játékos részvételével. Halálos baleset nem történt, 15 napon túl gyógyuló sérülés 172 esetben fordult elő.

Vannak még jó üzletek. Párizsból jelentik: Közgazdasági válság ide, közgazdasági válság oda, még ma is előforulnak hasznosítható jó üzletek. Most azok közzé a nemrégiben bezárt párizsi gyarmatügyi kiállítás mérlegét. A kiállítás szerint a kiállítás összes bevétele 243 millió frank volt. Ebben az összegben benne van az a 93 és fél millió frank is, amelyet a kiállításon rendezett játékok sorsjegyeiből bevettek. Hatvan ezer sorsjegyet bocsátottak ki és vasárnap elkeltek. Belépőjegyekből mindössze kilenc és fél millió frank volt a bevétele, ellenben helybérletekből és kontribúciókból tizenhét millió. A kiállítás bevételeihez a francia állam nyolcvan millió frank támogatást adott, amelyet visszafizettek az államnak 30 millió frank tiszta feleget maradt. A kiállításnak többmillió költsége volt.

Elrontott gyomor, bélzavarok, emésztési, kellemetlen szájíz, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár terheses „Ferenc József” keserűviz használata, biztosan és kellemesen hat.

Újabb szükségrendeleteket léptetnek be Németországban. Berlinből jelentik: A birodalmi minisztertanács sorozatos szükségrendeletek megvitátását. Brüning jelenleg teszt Hindenburg elnököt. Az új szükségrendeletek életbe léptetése a késő délutáni órákra várható.

Színház—Mozi

Benamy pesszimista darabot irt. Budapestre jelentik: Benamy Sándor, a „Kajüt“ szerzője, új darabbal készült el, amelynek sokatmondó címe: „Vissza a háborúba?” és azt tárgyalja, hogy valaki aki részt vett a világháborúban és azóta nem tudott elhelyezkedni, azt szeretné, ha újra kitörne a háború, mert akkor legalább volt zsoldja és kapott enni. A budapesti színházak gondolkoznak, hogy színehozzák-e Benamy új munkáját, amely ilyen brutálisan céloz egyébként valóban kétségbeesítő helyzetünkre.

A Magyar Színház napi műsora

Szerdán 3, 5, 7 és 9 órák: Az istenek kegyence. (Mozielőadás.) Emil Jannings, Renate Müller, Olga Csehova leghatalmasabb hangos film-alkotása. Nagyon olesó helyárak: Földszint- és páholyülés 20 lej, alsó erkély 15 lej, felső erkély 10 lej. Jegyek a tolongás elkerülése céljából délelőtt is előre válthatók. A színház premier bérlői az esti 9 rás előadásra díjtalanul mehetnek.

Csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órák: Az istenek kegyence. (Helyárak: 20, 15, és 10 lej.) A színház A. bérlői az esti 9 óras előadásra díjtalanul mehetnek.

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órák: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 15 és 10 lej. A színház B. bérlői az esti 9 óras előadást díjtalanul nézhetik meg.

Szombaton 3, 5, 7 és 9 órák: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órák: Két gyermek története. (Ujdonság Kolozsvarott először!) Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órák: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Hétfőn 3, 5, 7 és 9 órák: Az uszó börtön. (Ujdonság! Marlene Dietrich és Fritz Kortner Kolozsvarott még nem adott izgalmas filmszenzációja. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Kedden 3, 5 és 7 órák: Az uszó börtön. (Mariane Dietrich, Fritz Kortner.) Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Kedden este 8¹/₂-kor: Pillangó. (Operett-ujdonság először! Neményi Lili, Inász Aladár, Tompa Béla, Putnik Bálint fellépése. Az idei budapesti színházi évad legragyogóbb ujdonsága. Premier-bérlés 15 szám. Sorozatszám: 83.)

ASTRA MOZGO MÜSORA

Szerda: Két órai nevetés! Postásfiú és huga. Anny Ondra, Vlasta Burian és Roda Roda Szenzációs filmhéhozat.

Csütörtök: Postásfiú és huga.
Péntek: Postásfiú és huga.
Szombat: Postásfiú és huga.
Vasárnap: Postásfiú és huga.

SELECT-MOZGO MÜSORA

Szerda: Karamazoff testvérek világhírű filmet mutatja be. Dosztojevskij közismert regénye nyomán, rendezte Fjodor Ozep közismert szovjet rendező. Főszerepekben Fritz Kortner és Anna Sten.

Csütörtök: Karamazoff testvérek.
Péntek: Karamazoff testvérek.
Szombat: Karamazoff testvérek.

CORSO-MOZGO MÜSORA

Szerda 3, 5, 7, 9 órák: A szerelmes ördög. Lázadás a Sing-Sing fegyházban. Rendkívül izgalmas dráma. Eredeti felvételek. 3000 szereplő. Fejős Pál gigantikus filmje. Főszereplők: Heinrich Georg, Ditta

Parló, Gustav Diesl. Műsor előtt: a legújabb Paramount journal.

Szerda 3, 5, 7, 9 órák A szerelmes ördög.

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órák A szerelmes ördög.

Péntek 3, 5, 7, 9 órák A szerelmes ördög.

URANIA-MOZGO MÜSORA

Szerda: Két világ. (Esthera). A. E. Dupont világhírű rendező legújabb alkotása. Mélyen megható dráma a világháború idejéből, melynek cselekménye Lengyelország egy kis városában játszódik le.
Csütörtökön: Két világ. (Esthera).

KÖZGAZDASÁG

Németországban ismét megkezdődtek a terminusra történő deviza-üzletek

Berlin, december 8. A Német Birodalmi bank elhatározta, hogy kereskedelem és az ipar részéről megnyilatkozó kívánásoknak megfelelően biztosítani fogja az exportból származó valuták és a behozatali kötelezettségek árfolyamát. E célból a Birodalmi Bank berlini központja külön osztályt állított fel deviza terminusüzletek számára. Ennek tevékenysége abban áll, hogy összehozza azokat, akik egyrészt terminusra akarnak devizát vásárolni, másrészt pedig ugyan- csak terminusra akarnak devizát eladni. Az ilyen üzleteket azonban csak is kereskedelmi és iparvállalatok kö-

hetnek egymással, míg a bankok spekulatív célokból nem köthetnek terminus üzleteket, amelyek kizárólag arra szolgálnak, hogy biztosítsák a teljesítendő kötelezettségek, vagy pedig a várt eredmények árfolyamát.

Import cégek a devizaterminus üzletben csakis abban az esetben vehetnek részt, ha a devizaelosztó hivataltól erre felhatalmazást kapnak. A Birodalmi Bank deviza-közvetítője díjtalanul végzi a felek összehozását. A Birodalmi Bank sem kötelezettséget, sem kockázatot nem vállal ezzel kapcsolatban.

Bezárták a budapesti értéktőzsde termét a magánforgalom elől

Budapest, december 8. A hivatalos lap legutóbbi számában megjelent rendelet után, amely a tőzsdei magánforgalmi árfolyamok közlést eltiltotta, nem volt meglepetés a tőzsde elnökségének az a határozata, amellyel hétfőtől kezdve a legszigorúbb fegyelmi büntetés terhe mellett tiltotta meg, hogy a tőzsdén az értékpapirokban bármilyen magánforgalmat bonyolítsanak le. A tőzsde vezetőségének ezt a határozatát már a múlt héten bizalmas megbeszélések előzték meg, amelyek egyrészt a tőzsde elnöksége, másrészt pedig a tőzsde igazgató bizottsága között folytak. Különösen a múlt hét közepé óta merültek fel aggodalmas jelenségek a magánárfolyam-alakulások szempontjából. Fel kellett vetni tehát azt a kérdést, vajjon az egyes papírok árfolyamának emelkedése, reális bázison alapul-e vagy pedig egyszerűen spekulációra vezethető vissza. A tőzsde elnöksége ebben az ügyben a kereskedelmi miniszterrel is tárgyalt és már ezen a megbeszélésen határozták el a tőzsdei magánforgalom teljes megszüntetését. A hétfőn tíz órakor összeült tőzsdetanácsai teljes ülés, ezt az előzetes elhatározást tulajdonképpen már csak szankcionálta.

Az ülésen Fleissig Sándor a tőzsde elnöke kifejtette, hogy a tőzsdei magánforgalomban a legutóbbi időben aggodalmas jelenségek kerültek fel, bár a tőzsde vezetősége minden lehető elkövetett a tőzsde érdekében, de az illetékes tényezők szigorúan megmaradtak a magánforgalom teljes betiltására vonatkozó elhatározásuk mellett.

Schober Béla tőzsdetanácsos, a Nemzeti Bank vezérigazgatója is felszólalt, aki hangsúlyozta, hogy a Nemzeti Bank a tőzsdei értékpapírmagánforgalom ügyében egyideig megfigyelő álláspontra helyezkedett, de a legutóbbi események után célszerűnek látszott az, hogy a tőzsdei magánforgalom teljes megszüntetése mellett döntsenek. A tanács tagjai ezután elhatározták a tőzsdei magánforgalom azonnali megszüntetését.

Délelőtt tizenegy órakor a határozat értelmében a tőzsdei folyosókon az értéktőzsde nagyterme felé vezető részét eltorlaszolták és a folyosókat is lezárták, úgy, hogy azok a tőzsdetagok, akik előzőleg még nem kaptak hírt a magánforgalom megszüntetéséről, a folyosókon gyülekeztek. A szigorú rendelkezés után természetesen üzletkötésre nem került sor. A tőzsde tisztviselői és altisztjei a legszigorúbban ellenőrizték, hogy a tőzsdetagok az új rendeletet betartsák és mindenféle csoportosulást is megakadályoztak. Így még

taxációs árfolyamok megbeszélésére sem került sor és egyes tőzsdetagok csak régi ügyleteiket próbálták lebonyolítani.

Most nagy érdeklődéssel várják, hogy a magánforgalomnak az értéktőzsdén való száműzése után miképpen fog az értékpapírpiac kialakulni. Valószínűleg úgy fog az üzlet lebonyolódni, mint Berlinben, vagyis a telefonközi forgalomban, vagy az irodákban. A tőzsdetagok természetesen nagy elkeseredéssel tárgyalták ezt az újabb intézkedést, mert ezáltal néhány száz tőzsdetag maradt kereset nélkül.

Márciusban lesz a tripolisi mintavásár. Az olasz konzulátustól kaptuk az alábbi kommunikét: 1932 március 8-án lesz a tripolisi hatodik nemzetközi mintavásár ünnepélyes megnyitása, mely az olasz kir. kormány rendelete értelmében minden évben megismétlődik. Az a tény, hogy ez a mintavásár évről-évre meg lesz újítva, különösképpen érdekessé teheti a romániai cégek esetleges részvételét, kik ezáltal hozzájárulnának egy tartós, kölcsönös kereskedelmi program megvalósításához.

Három lejjel felemelik a cukorilletéket. Bukarestből jelentik: A költségvetési vita során Bratescu pénzügyi alminiszter Trancu Jasi aversezkanus képviselő kérdésére válaszul kijelentette, hogy január elsejével kezdődően a kormány fel fogja emelni a cukor-taxát. A bukaresti lapok értesülései szerint a cukor ára három lejjel fog megrágnulni.

RADIO MÜSOR

Szerda, dec. 9.

Bukarest. 12.50: Gr. 17: Rzkar. 10.10: Rádiózenekar. 19.40: Baritonista est. — 20.45: Nistor kürtművész Horn G-moll szonátáját játssza. 21.45: Zongora.

Budapest. 9.15: Grammofónhangverseny 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Hangverseny. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: Simonfay Margit novellái. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Kazinczy Ferenc estje, előadás. 5.30: Cigányzenekar. 6.20: Olasz nyelvoktatás. 6.50: A boldog csata, felolvasás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Verdi: Aida. — Az előadás után: Cigányzene.

Bécs. 22.35: Dauber-zenekar.
Belgrád. 21.10: Slatin Ludmilla énekversenye.

Berlin. 19.15: Opera. Utána tánczene 0.30-ig éjjeli hangv.

Breslau. 21.40: Szórakoztató zene. 23.30: Tánczene.

Hamburg. 22.40: Kávéházi zene.

Kassa. 19.15: Harmonikajáték.

Kattowitz. 22.35: Hegedű.

Leipzig. 21.10: Pizetti: Trió hegedűgordonkára és zongorára.

Palermó. 21: Szórakoztató zene dalokkal.

Prága. 11: Gramofón.

Riga. 20.30: Kamarazene. 21.05: Könyvi zene.

Róma. 21: Cilea: Lecouvreur Adriana operája.

Stuttgart. 22.40: Fuvós hangv.

Toulouse. 24: Kivánsághangverseny.

Varsó. 21.15: Konzongoraművészjelöltek. 25: Tánczene.

Csütörtök, dec. 10.

Bukarest. 12: Grammofón. 17: Diniciu zenekar: könnyű és román zene. 18: Diniciu-zenekar. 19.40: Grammofón. Athanasiu baritonékes daleste. 20: A rádiózenekar szimf. hangversenye. 21.05: A szimf. hangverseny folytatása.

Budapest. Hangverseny. 12.05: Grammofónhangverseny. 4: B. Czeke Vilma mesze. 5: Fáber György: Hogyan gazdálkodjunk Németországban a kisgazdák. 5.30: Kötös férfiakvartett hangverseny. 6.20: Angol nyelvoktatás. 6.50: Kurina Simi cigányzenekarának zenéje. 7.30: Honvérgyalogrezd zenekarának hangv. 8: Wehner Géza orgonahangversenye.

Bécs. 10.15: Gaudriot jazz Medina Trius énekével.

Belgrád. 10.30: Jazz.

Berlin. 9.10: A zenebarátok társaságának hangversenye.

Frankfurt. 5.05: Wiesbadeni fürdőzenekar.

Hamburg. 10.30: Tánczene.

Kassa. 7: Rádiózenekar.

Kattowitz. 8.15: Könyvi zene. 10: Tánczene.

Palermó. 21: Operarészlet.

Pozsony. 18.15: Widtmann fuvolajáték.

Prága. 21.15: Smetana dalegyet hangverseny.

Róma. 21: A római vonósnegyes játék.

Strassburg. 21.30—23.30: Szórakoztató zene Mühlhausenből.

Stuttgart. 21.45: Madrigálok. 22.40—23.30: Tánczene.

Svájci Aleman adó. 20: Dalok és zenekar. 22: Hírek.

Toulouse. 24.30: Tolvaj szarka, Figa házassága, Faust elkárhozása, részletek.

Varsó. 20.15: Könyvi zene. 22.30—23: Tánczene.

Zágráb. 17: Balalajka. 19.55: Műsorism. 20: Opera.

Apróhirdetés

Házeladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugárilek (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Megerkeztek a legújabb bécsi sablonok. Montirozás, függönyösszeállítás, csipkebevarrás, kelengyekészítés, izléses készdivanyárnak Fisch Böske kézimunkaszerelőjében. Str. Gh. Barițiu 16.

Intelligens leány lakást kaphat a belvárosban különszobában, fürdőszobában, zongora használattal. Cim a kiadóban.

Ügyvédjelölt ügyvédi irodában elhelyezkedést keres, vidéken is. Ajánlatokhoz „dr. Jurist” jeligére a kiadóba.

MEGJELENT SALAMON LASZLO (SALLO TAMAS) NINCS MAS MEGOLDAS

Ara: című tanulmánykötet a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Minden intellektuális embernek, minden a köztudatgyógyító problémáira foglalkozó embernek el kell olvasnia!

40 lej és portó

Elővétel nélkül az Uj Kelet könyvtárából.

HÍRDESMENNYEK AZ UJ KELETBEN

IV. ÉVF. Cluj—Kö... december 1... 5692 EV

Az Uj Kelet az... és bántási zs... nap... Cikkeink után... ferrás megjel... Kéziratokat ne... megőrzésükre

Ingyen munk... költség

Valamelyik buka... a miniszterelnököt... állashalmazó az e... Nemcsak neki va... hanem az állam... és egész csomó le... A miniszterelnö... ról védte meg sa... családját. Először is a le... sincs az államhoz... arról, hogy a fiál... jó apa csak nem... saját fia politikai... Ami pedig az ő... is itt-ott valami... fesszor kapja a... miniszterelnök pe... bérmentve dolgoz... Eppen ez a baj... Nem az a több... sokba az ország... professzorsága cí... egészen ingyen m... terelnök fölös buz

Végre egy i...

Tegnap ezen a... ságygymiszter s... Mert nem ke... Akadémiától, mint... mint professzort... elnököt egyenesen... szék fel. Csodálkoztunk... nyomorult napokb... dolga az igazság... Mára azonban... nyünk Hamangiu... és készséggel eme... Mert az igazsá... csak azzal törőd... rája megkapja... eszébe jutottak a... Akik kimaradtak... tákból. Hét esztendő a... legalább hét igaz... moltak az államp... zéséért. Mind a heten... egyik sem csinált... Tudnillik ne... az erre vonatkoz... gozására. Csodák-csodája... Igazhogy az ege... vissza csak tíz se... many, amelynek... gyártották a tör... pont erre a pár se... kitani magának... érhető. A soker kiló t... sem kellett. Az... módosítása viszo... tott volna legalá... hontalannak. Mi sem termé... eddigi igazsággy... szolgáltatást kav... sem megszabadító... a keserű pohártó... Ez az érdem a... A legszivesebb... bel-díjat. Mit csináljunk... Krizis és ál... Minél inkább... szembetűnőbbé le... hatékonyabban n... kenyérségen alapul... azelőtt az egész... a magángazdaság... mezte, helyesebb... erők voltak azok... menetet irányító... fokon, ez a szer... lödött. Az állami min